

Jó Pajtás

2019. II. 21.

73. évf., 6. szám

*Az anyanyelv
világnapján*

*Milyen sirályok
lakják be a Dunát?*

*David Attenborough:
Édenkert nincs többé*

*Új sorozat:
A magyar történelem
legnagyobb csatái*

*Tehetségeink:
Gál Flóra*

*És az elmaradhatatlan:
kvíz, vicc, fejtörő, nyereményjáték, poszter*

Tehetségeink: Gál Flóra

Nem csak én látom úgy, hogy egyre népszerűbbek a versmondó események, a „versfesztiválok”. A vers mintha túllépett volna a korábbi keretein, ma már nemcsak az állami és iskolai ünnepségek programjában szerepel, hanem versenyek, találkozók sora kíséri útját, mind több fiatal teszi próbára képességeit a pódiumművészet eme, nem is olyan könnyű válfajában. Ebben bizonyosan nagy szerepe van a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesületének, a nyári táboroknak és számos rendezvénynek. Tény az, hogy rendkívül sok fiatal tehetséget ismertünk meg a versmondásnak köszönhetően, közöttük **Gál Flórát** is, akit e heti számunk címlapján láthattok.

A december eleji Dudás Kálmán Nemzeti Vers- és Prózamondó Találkozón ismertük meg, amikor a zsűri épp arról világosított fel bennünket, hogy a versmondás nem minden nemzet körében oly népszerű, mint a magyaroknál. Bármennyire meglepő is, ez így van.

A másik bölcs dolog, amit vélhetőleg a kishegyesi Gál Flóra hozzátok hasonlóan még csak ízelet, az, hogy a versnek legalább három élete van: az első, amikor leírták, a második, amikor előadták, a harmadik, amikor befogadták.

Flóra *Hajvert Ákos* Radnóti-díjas versmondó tanítványa. Valójában még csak ötödikes, de ahogyan kiáll a közönség elé, és amilyen átéléssel továbbítja a költői gondolatokat, úgy tűnik, találkozni fogunk még vele a versmondók között. Minthogy a szakavatlan közönség is meg tudja állapítani, mely versmondónál kel új életre a vers, kinek a szavai hatnak, és ki közvetíti úgy a lírai gondolatokat, hogy azok még napokig visszhangoznak bennünk.

N-a

Címlapfotó: Nagy Magdolna

Tóth Árpád

A riporter bújja

Ó, nekem kandi
Szemekkel be kell nézmem a vesébe,
Ki kell sütnöm: Mit gondol Gyuri Bandi
(Ha tudna gondolkozni szegényke!)

Ki kell szaglásszam,
Mi újság a színházban.
S mily szépen énekel a primadonna lába,
És meg kell tudnom általába,
És kutatnom kell perverz vággyal,
Hogy is gondolja az ügyet
Szentesi bátyánk a Hortobágygal?
Nekem bele kell esnem,
Mint légynek a keserű sörbe,
A Csokonai-körbe,
S záp irodalmat kell szürcsölnöm ottan.
Aztán a napokban egy kommunikét kaptam,
Hogy szerkeszem ki szépen a lapban,
Hogy Pap Zoltán úr már megint rálépett
Bájdalocskái értékesítése végett
A türelmes Petőfi vállára...

Ó, Sára!
Ábrahámné! dísze a bibliának!
Ki az első riportot csináltad,
Mikor az Úr jöttét kiszínezted a népnek,
Segíts, segíts, hogy oldjam ezt én meg:
E sok díszes hírt mind megírni szépen,
Hogy ki ne lépjem
A lépem, a lépem, a lépem...

A JÖVŐ HÉTEN ÚJRA TEMATIKUS SZÁM

Maszk, jelmez, farsang

Február utolsó csütörtökje lesz egy hét múlva, amikor újra egy téma köré rendezzük kisújságunkat. Vagyis: tematikus szám elé nézünk, melyben körbejárjuk a farsangi hagyományokat, bekukkantunk a jelmez és a maszk világába és amögé. Olvassatok bennünket a jövő héten is!

Hamarosan kezdődik húsvéti

nyereményjáték-sorozatunk! Egyelőre ennyit árulunk el, a részleteket pedig keresd a jövő heti számunkban.

ZABHEGYEZŐ

Vlogélet

Képzeld el, hogy életünk minden pillanatát kíváncsi szemek pásztázzák, hogy kamerák veszik a legmeghittebb és legszomorúbb pillanatainkat is. A kinos és boldog események egyaránt valamilyen videomegosztón landolnának nap mint nap, heti hét nap. Akár a regénybeli nagy testvér, aki mindent lát, vagy a valóságshow-k világa. Vajon hajlandóak lennénk mindent megmutatni? Vagy életünkben egy újfajta, látszatvalóságot kreálni a nézők kedvéért?

Sokan követik az egyes vloggerek (videobloggerek). Nagyon népszerű Dancsó Péter, Beniipowa, Polla és Dezső Bence is. Mindannyian igyekeznek mindent megtenni rajongóikért, akik sokféleképpen meghálálják ezt az igyekezetet. A termékvásárlás, a találkozók, kattintások milliói hozzásegítik ezeket a videósokat, hogy pénzt kereshessenek. Nincs ezzel az égvilágon semmi baj, ők szórakoztatnak, mi szórakozunk. Ők örülnek, mi örülünk. Márkát építenek, eladják és előadják magukat számunkra. De vajon mennyi ezekből a videókból a valóság? Vagy mennyit fogadunk el ebből a valóságnak? Jó, ha tisztában vagyunk vele, hogy ezek gyakran megrendezett események, megjárt szöveg. Vagy lehetsé-

ges, hogy valakinek minden egyes videójában szuperjókéde van, és az egész élete menő dolgokból áll?

Mindig új ötlettel előállni, kiszolgálni a nézők igényeit, divatosnak maradni és nem elfelejtődni – a vloggereknek és más influenszereknek/influencereknek ezeket a harcokat kell megvívniuk időről időre. És amikor elfogy az ötlet, a népszerűség pedig a pénzkeresés egyetlen forrása, akkor már minden csak látszat és üzlet lesz, mi pedig megszokásból még azért oda-oda kattintunk...

Herédi Károly

Hiszem is meg nem is

Hogy a csillagászok nem hisznek a csillagjósoknak, az biztos. Ám mégis kevés olyan lap van, mely nem közöl horoszkópot. A jövődömondás szinte hozzátartozik a hétköznapijainkhoz, akár hiszünk benne, akár nem.

A péterrévei Samu Mihály iskolában arról faggattam **Bálint Barbara** magyartanár nő tanítványait: **Tarján Kristófot**, **Bovánovics Leventét**, **Gödöllei Kittit**, **Csaszyi Dorkát**, **Kiss Anett-tet**, és **Kollár Lorenát**, olvassák-e a horoszkópot, s ha igen, hisznek-e benne.

Kristóf a kos jegyében született, s jellemző rá, hogy nem végez félmunkát.

– Az interneten olvastam – szólal meg elsőként Kristóf –, hogy aki a kos jegyében születik, keményfejű, s amit elhatároz, azt véghez is viszi. Hát ilyen vagyok. Nem végzek én se félmunkát. Vagy sehogy, vagy rendesen elvégzem a rám osztott munkát. Megtörtént, hogy a horoszkópom azt írta, hogy felelni fogok, s

aznap sokat tanultam, mert nem tudtam, hogy miből. S tényleg feleltem, mégpedig bigiből. Mivel nagyon megtanultam, ötöst kaptam. Teljesen hiszek a horoszkópban leírtaknak.

Levente már nem hisz ilyen nagyon.

– Nem hiszek a horoszkópban, mert úgy vagyok vele, hogy minden ember a saját életének a kovácsa. Azért néha beleolvasok, s egyszer úgy írta, hogy meglepetésben lesz részem, és kirándulásra mentünk a szüleimmel. Tehát én is úgy vagyok vele, hogy hiszem is meg nem is.

Kitti a mérleg jegyében született.

– Mérleg vagyok, s én is úgy vagyok vele, hogy hiszem is meg nem is. Azért néha elolvasom. De abban hiszek, hogy a mérleg jegyűek művészetkedvelők, ugyanis járok a dr. Kiss Imre néptáncsoportba, s nagyon szeretek táncolni, szép eredményeket érünk el. Igaz, egyszer bevált, mikor azt olvastam,

hogy meglepetésben lesz részem. S akkor úgy is lett. Ugyanis édesapám Újvidéken dolgozik, s néha anyát is el szokta vinni. Ekkor minket is elvitt. Hát ez volt a meglepetés.

Dorka az oroszán jegyében született.

– Nem olvasok horoszkópot – vallja –, mert nem veszünk újságot, mostanában meg a Jó Pajtás se közöl. Néha a mamáéknál szórakozásból elolvasom, de sokszor olyan badarságokat ír, hogy nem is vált be.

Anett elolvassa még a kínai horoszkópot is.

– Általában elolvasom az újságokban a horoszkópom – mondja –, míg volt a Jó Pajtásban, ott, most meg a Lájk magazinban, meg a mamámnál a Családi Körben. Pedig még azt is tudom, hogy a kínai horoszkóp szerint kutya vagyok. Nem nagyon hiszek benne, mert amit elolvastam, nem valósult meg. Jó lenne, ha ismét lenne a Jó Pajtásban horoszkóp, s megtudnám, mi vár rám a jövőben. Igaz, egyszer azt írta, hogy a munkahelyemen szerencsés leszek, hát az én munkahelyem a tanulás. Tanultam is sokat, s tényleg feleltem én is bigiből, és ötöst kaptam.

Lorena meg a bika jegyében született, aki-re azt mondják, hogy makacs.

– Nem nagyon hiszek a horoszkópban, mert nemigen teljesül. Igaz, egyszer azt írta, hogy út áll előttem. S tényleg, elmentünk Óbecsére fagyizni.

„Évezredekkel ezelőtt még nem lehetett különválasztani az asztronómiát és az asztrológiát, vagyis a csillagászatot és a csillagjóslást. Ha azonban ma összekeveri őket valaki, az olyan jellegű, mint amikor valaki Budapestet keveri össze Bukaresttel. A csillagászok az elmúlt évezredek során rengeteg tapasztalatot, ismeretet gyűjtöttek össze az égitestekről. Megtudták, hogy a bolygók miért „bolyonganak” az égen, milyen az összetételük, légköriük, felszínük. A Vénusz, a szerelem bolygója például vastag széndioxidlégkörrel rendelkezik, felszínén a nyomás 90-szerese a földiének, a hőmérséklet pedig majdnem 500 Celsius-fok. Ilyen környezetről aligha a mennyei szerelem jut az ember eszébe, sokkal inkább a pokolra emlékeztet...”

(Trupka Zoltán)

Koncz Erzsébet

Ne a kedvenc tantárgy legyen a döntő!

A pályaválasztás nem hirtelen döntés, hanem hosszú folyamat eredménye, ami időt és odafigyelést igényel. Sok csalódást és pénzt spórolhatnak meg a szülők és a diákok, ha idejében elkezdnek a kérdéssel foglalkozni. Gyakori hiba a családi hagyomány gyermekre erőszakolása vagy a szeretett tantárgy alapján történő választás. Több helyen működik a pályaválasztást segítő ingyenes tanácsadó, emellett az interneten is találhatóak hasznos tesztek.

MIK LEHETNEK EGY JÓ SZAKMA JELLEMZŐI?

- ÉRDEKES
- JÓL FIZET
- PIACKÉPES
- HELYI
- SZERETHETŐ

Tudod-e?

A fiatalok 80 százaléka nem kap megfelelő tanácsot általános iskolában, mielőtt középiskolát választana. Ez a szám némileg javul középiskola végére, de sokan így is tanácsstalanok maradnak, hogy mihez kellene kezdeniük az érettségit követően. Sokszor épp a fiatalok odázzák el a döntéshozatalt, és nem figyelnek oda igazán a felnőttek részéről érkező gesztusokra sem.

„Hibás feltételezés, hogy a diákoknak iskolaválasztás előtt hirtelen kell eldönteniük, merre tovább. A pályaválasztás ugyanis nem egyik pillanatról a másikra spontán eldöntött kérdés, hanem hosszadalmas, időigényes és odafigyelést igénylő folyamat” – figyelmeztet egy gyakori hibára a szakpszichológus. A leggyakoribb tévedések között tartják nyilván, hogy az iskolások kedvenc tantárgyaik, érettségi jegyeik alapján szeretnék a továbbhaladási irányt választani. Egy példa: nem biztos, hogy a nyelveket kiválóan beszélők kizárólag nyelvtanárként tudják elképzelni az életüket.

Aprólékos vagy nagypályás, magányos vagy társas?

Szülőként viszont némi odafigyeléssel már egészen kis kortól kezdve felmérhető a gyermek érdeklődésének iránya. Érdeemes figyelemmel kísérni, milyen tevékenységek kötik le a figyelmét. Sok mindentről árulkodhat, hogy magányosan vagy társaságban szeret-e tevékenykedni, kedveli-e az időigényes, aprólékos feladatokat, hajlamos-e hosszabban elmélkedni vagy inkább a nagyszabású tervek kiötlése vagy mások irányítása foglalkoztatja jobban.

A személyes tanácsadás mellett internetes tesztek is segítik a tájékozódást

Ugyanakkor vigyázni kell az előítéletekkel is. A fiúktól gyakran elvárják a technikai érdeklődést, a lányokat viszont automatikusan a társas tevékenységekkel, a másokon segíteni akarással kapcsolják össze. Egyáltalán nem biztos, hogy a számítógép előtt sokat időző fiút a számítógép, a programozás technikai részletei kötik le. A lányok segíteni akarását, társaságigényét sem árt árnyalni. A fenti tulajdonságok például bolti eladóként, fodrászként, pszichológusként más és más hangsúlyal érvényesülnek annak ellenére, hogy mindhárom területen emberekkel foglalkoznak majd.

Hiba a túl korai pályaválasztás is

Gyakori hibaforrás lehet az idejekorán elindított pályaeorientáció is. „Egyes szülők már a gyermekük születése előtt eldöntik, milyen pályára szánják, és elképzelésüket következetesen

véghez is viszik. Az esetek többségében ez meg is valósul, persze az érintettek kárára. Az eredmény gyakran kiégettség és frusztráció lesz” – véli a szakember. A pályaválasztáshoz természetesen számos, az adott szakma gyakorlásához nélkülözhetetlen információra is szükség van. Fontos, hogy ne ábrándokat keressünk, hanem valós információkkal rendelkezünk a választott szakterületről, akár a területen dolgozó barátok, ismerősök, családtagok hatékony segítségével. (jobpilot.hu)

Nyelv nélkül sehova!

Érdeemes azt is leszögezni, hogy egy nyerő szakma kitanulása önmagában még nem jelent garanciát a gyors elhelyezkedésre és a csúcspozícióra.

Multinacionális céghez elképzelhetetlen a bejutás egy nyelv – többnyire az angol – magas szintű ismerete nélkül. Jó befektetés egy másik nyelvet is megtanulni: németet, spanyolt, franciát, elszántabbaknak a kínait.

Régi-új szakok Szabadkán

A szabadkai középiskolák közül a Vegyészet-Technológiai Iskolában a 2019/2020-as tanévben cukrász szakot terveznek indítani magyar nyelven.

Sokan valószínűleg örömmel fogadják, hogy a Kosztolányi Dezső Tehetség gondozó Gimnáziumban újra beindítják a sporttagozatot, melyben az oktatás az általános gimnáziumi tanterv szerint zajlik.

Ki ne szeretne nyerő szakmában dolgozni? A kérdés csak az, mi számít annak. Ha munkavállalókat kérdezzünk erről, a válaszok közt szerepel: amit jól megfizetnek, ami hosszú távon keresett még külföldön is, és viszonylag gyorsan kitanulható.

Bárhogy is, a villamos- és gépészmérnökök, az informatikusok, a pénzügyekkel foglalkozó szakemberek, a különféle szakorvosok évek óta a legkeresettebb profilhoz tartoznak, és a bérezésük is az esetek többségében elfogadható.

Melyek lesznek a menő munkák 2030-ban?

Űrpilóták, testrészkészítők, esetleg függőleges gazdálkodók lehetnek a mai gyerekekből húsz év múlva egy brit jövőkutató cég szerint. Tudni vélik, hogy legjobban a nanoorvosok és a memóriabővítő sebészek fognak keresni, de kevesen vállalják majd a vírusfertőzött városrészek őrzését. Milyenek tippelik a következő évtizedeket a jövőkutatók?

A népesség jelentős növekedésével, a klíma megváltozásával és a tudomány, valamint a technológia fejlődésével nagy változásokkal néz szembe a Föld a következő években. Hatásukra teljesen új, korábban fel sem merült munkakörök, foglalkozások jelenhetnek meg, amelyeknek kiemelt szerepük lehet 2030-ra. Például az idősödő társadalom kiszolgálására lesznek majd időskori wellnesstanácsadók, memóriabővítő sebészek és testrészkészítők. A kereskedelmi útutazás igényeinek kielégítésére pedig szükség lesz űrpilótákra, űrmérnökökre és űr-idegenvezetőkre is.

Szép Vajdaság az én kis hazám*

Otthon lenni valahol nem csupán egy földrajzilag behatárolható fizikai állapot. Száz és száz, talán ezer és ezer apró tényező, érzés, emlék és jövőkép rajzolja ki bennünk az otthonlét érzését.

Vajdaság rengeteg ember számára tanítja nap mint nap, hogy mi az otthon szó jelentése.

Szerbia északi részén található a mi kis otthonunk, Zenta. Tizenöt-húszezren gyönyörködhetünk kis városunk szépségeiben. Például itt van a park és a Tisza folyó, mely gyönyörűen csillog a Nap fényétől. A folyó partján a gesztenyesor a Révész-szoborral, és a híd, amely a téli hónapokban gyönyörű, deres, fémből készült oszlopokat ábrázol. Nagyon nagy élmény bejutni a zentai Városháza épületébe. Akkor lehetséges meglátogatni a szecessziós stílusú építményt, amikor esküvő van, és a jegyespár a díszteremben mondja ki a boldogító igent. A zentaiakat a településhez köti még a Városi Múzeum, a sok szép emlékmű, a zentai csata emlékei... Az igazi zentai embert nap mint nap meghatja az a csodálatos érzés, hogy Zentánál állították meg a török hadsereget és mentették meg a keresztény Európát a törököktől. Szavoyai Jenővel az élen. Hiszen ha ő nincs, akkor Európa sincs... Zenta megmentette a Balkán-félszigetet és környékét. A Zenta városához közel fekvő Palics is nagyon szép kirándulóhely lehet. A Palicsi-tó gyönyörű kilátást tár elénk, nagyon szép tájképeket lehet róla készíteni. Érdemes tudni róla, hogy a legutolsó jégkorszakban keletkezett, de két alkalommal is kiszáradt, azonban a víznek a gyógyhatását is felfedezték. Ebben a városban található egy állatkert is, amelyet nem szabad kihagyni, meg kell nézni, hiszen nagyon szép és különleges állatfajok élnek itt.

Nagy legendája van az aracsi Pusztatemplomnak is, amely Törökbecsén található. A Vajdasági Magyar Értéktárban is olvashatunk

A Révész-szobrot, Dudás Sándor vajdasági származású csongrádi szobrász művét 2006 szeptemberében, Zenta szabad királyi várossá válásának 500. évfordulóján avatták fel

a templomról, amely eredetileg három köríves, nyolcszögű és kötegelt pillérekkel tagolt, háromhajós, román stílusú építmény volt. A templom a 13. század elején épült, egy korábbi építményt felváltva. Az épület sorsát a 16. század török pusztításai pecsételték meg. A romok a környék elnéptelenedésének, majd a 19. századi romkultusznak és a művészettörténeti-régészeti tudomány általi felfedezésnek köszönhetően menekültek meg a teljes pusztulástól.

Megéri meglátogatni a bácsi várat is, mely Bács településen fekszik, a Mosztonga folyó jobb partján. Bács vármegyét Szent István király hozta létre az államalapítás és a királyi vármegye-

rendszer megszervezése idején Bács központtal. A várat Károly Róbert parancsára 1338 és 1342 között építették meg.

Vajdaság északi részén többségben élünk mi, magyar nemzetiségű emberek, férfiak és nők, idősebbek és fiatalok, mégis megtanultuk a közös hangot szerb társainkkal. Nem hátráltat bennünket a többnyelvűség, a más nemzetiségű emberek ünnepei, szokásai, inkább hozzáadnak tudásunkhoz, olyan dolgokra tanítanak meg bennünket, amelyeket sokan nem tapasztalhatnak meg életük során. Hogy minek köszönhetjük ezt a fajta összetartozást, együttérzést, toleranciát? Talán pont annak, hogy nem volt könnyű a közös múlt. Egy cél, egy ember. Megtanultuk, egy emberként kell „csatába állnunk,” ezáltal forrt össze ez a két nemzet, két nyelv, két hagyomány.

Mit jelent vajdaságinak lenni? A megfelelő válasz talán csak az az érzés, amit mi érzünk, akik itt élünk. Sokszor hallok, hogy az élet itt nem könnyű, látom és tapasztalom is, hogy jönnek-mennek az emberek, sajnos az utóbbi években inkább mennek a jobb élet reményében más, nyugati országba, ahol talán könnyebb, jobb, esetleg szebb is az élet. Kereshetem a szavakat, a megfelelő kifejezéseket, de a legszebb érzések megfogalmazhatatlanok, pont ettől olyan értékesek. Azt mondják, minden ember saját sorsának a kovácsa, én úgy gondolom, ez a kovács formálja az embert olyanná, amilyen. Valamit azonban soha nem fognak megtalálni, bármerre is lépnek, a legfontosabb dolog az életben, amit pénzzel nem lehet kiváltani, az otthon csodálatos érzését. Úgy gondolom, minden ember élete végéig csak ott lehet otthon, ahová született, ahová gyökereit engedett csecsemő korától, egészen felnőtt koráig. Büszkeséggel tölt el, hogy vajdasági vagyok, hogy megtanulhattam, milyen az összetartozás és a tolerancia érzése. Ha bemegyek a hivatalba, és magyarul is üdvözlök a szerb nyelv mellett. Ha nem is beszélem helyesen a szerb nyelvet, feloldja gátlásaim ez a gesztus, és megpróbálok szerbül válaszolni, kommunikálni, ha szükséges.

Én itt vagyok otthon, ebben a városban ismerem a járda repedéseit, vajdasági fűvön rugom a gólokat egy zentai focipálya kapujába a barátaimmal, iskolatársaimmal, akikkel együtt nővünk fel, akikkel együtt éljük meg a nehezebb és könnyebb napokat is az iskolában, és később majd talán az életben is, együtt a mi kis otthonunkban.

„Nincs gyönyörűbb az otthonnál, a szülőföldnél, ahol megláttad a napvilágot, ahol szeretteid élnek, ahol az anyanyelveden beszélnek.” (Jurij Ritheu)

**Gál László, 7. osztály,
Stevan Sremac iskola,**

Emlékiskola Kihelyezett Tagozat, Zenta

* A Magyar Kultúra Napja 2018-as pályázat harmadik díjas esszéje

Párdity Adrián, a szabadkai Đuro Salaj iskola 3. c osztályának tanulója 2. helyezést ért el a Dohányfüst nélkül elnevezésű rajzpályázaton. Gratulálunk munkájához!

Stojiljković Andrej, 5. osztály, Đuro Salaj iskola, Szabadka

Farsangi örömek Gomboson...

A gombosi Önkéntes Tűzoltó Testület több évtizedes hagyományai közé tartozik a gyermekjelmezbuli megszervezése. Idén február 9-én nagy sikere volt annak, hogy a gyerekek mókás jelmezekben öltözve, közösségben köszöntötték a farsangi időszakot, szüleikkel együtt, akik nagy örömmel készítették el a jelmezeket.

A rendezvény három új műsorvezetővel lett gazdagabb **Péuty Boglárka**, **Uzelac Katarina** és **Lengyel Loretta** személyében. A kis hölgyek a Kukucska Színház Szakkör növendékei, és máris kiválóan elvégezték a műsorvezetés feladatát. A hangulat fergeteges volt. Jól ment a vonatozás, a limbó- vagy a kacsatánc, még jobban csúszott a farsangi fánk. A technikai, zenei segítséget ezúttal is **Tamaskó Antal** biztosította, a vendéglátásban az Önkéntes Tűzoltó Testület felnőtt tagjai segítettek. **Blagojević Mária**, a gombosi József Attila Általános Iskola igazgatója egy-egy csokoládéval ajándékozott meg minden jelmezbe öltözött résztvevőt.

...és Kúlán

Hercegnők, boszorkányok, juhászok, szuperhősök és életre kelt lepkék sorakoztak a jelképes kifutópályán február 2. hétfőjén Kúlán, a farsangi jelmezbálon.

Már hagyományosnak is mondható a farsangi időszak alatt a gyerekelmezbál, amelyet a VMSZ Női Fórumának kúli helyi szervezete és a Népkör Magyar Művelődési Központi rendez minden évben, immár majdnem 10 éve. A jelmezbemutató mókásra sikerült, minden jelenlévő, szereplő és néző jól szórakozott. Nem maradt el a közös tánc, a játék sem. Mindez után következett a várva várt csörögéfánk sütése.

Környezetórán

Először összetoltuk az asztalokat, és csoportokat alakítottunk. A Tancsi kettévágta az egész citromokat. Vittünk citromfacsarót, és kifacsartuk a citromlevet. Ezután a Tancsi poharat adott mindenkinék. A poharakba vizet öntöttünk. Hozzáadtuk a citrom levét, és tettünk a pohárba egy kiskanál cukrot. Először csak kanalztuk a limonádét, végül megittuk az egészszet. A limonádé kicsit savanyú volt, de frissítő.

Nagyon élveztem a munkát!

Varga Polyák Boglárka, 1. c osztály, Szabadka, J. J. Zmaj iskola

Kontaktban a Mosolycsalókkal

Február végén színházi bemutató várható Topolyán. **Nešić Máté**, az előadás rendezője elmesélte a színdarab keletkezésének történetét:

– Crnkovity Edit meghívására foglalkoztam a nyári táborban a gyerekekkel. Később felkért, hogy rendezek egy darabot. Annak ellenére, hogy tudtam, nem lesz egyszerű feladat, mivel ezelőtt sohasem foglalkoztam ennyire fiatal korosztállyal, elvállaltam. Igyekeztem olyan darabot választani, amely a mai világ aktuális problémáira keresi a választ. Így akadtam rá Deme László Kontakt című szövegére. Előadásunk témája az, hogy hogyan formálja át a kapcsolatainkat és az önmagunkról alkotott képünket a modern technika – mondta.

Az előadást február huszonhetedikén a topolyai színházteremben láthatja a közönség.

Turi Orsi

Évszakok naptára

A lengyelországi Tichy városkában 16. alkalommal hirdették meg az Évszakok naptára című nemzetközi rajzpályázatot, melyre az idén összesen 2360 alkotás érkezett. A szabadkai gyerekek szép sikert értek el ezen a megmérettetésen is. A 13 fődíj egyike az EmArt Műhelybe került. **Szabó Réka Dorottya** a szerencsés, akinek alkotása bekerült az impozáns falinaptárba. Díjazott lett Kujundzsity Tifani (J. J. Zmaj iskola), különdíjasok pedig: Nagy Zalán Bence (J. J. Zmaj iskola), Nikolina Stancić és Petra Zorić a műhelyből. Az oklevél mellé gazdag ajándéksomagot kaptak.

Dorottya a díjjal és az oklevéllel

Farsang az iskolában

Február nem múlhat el farsangi mulatozás nélkül – legalábbis a palicsi Miroslav Antić iskolában ez a gyakorlat. A 4/3 osztály télüző mulatságára jó kis maszkok készültek, és a szülőknek hála, a finom farsangi fánk sem maradt el.

Bálint Rita

Hírek és álhírek

(Nyolcadikosaink megadott szavak alapján szerkesztett álhírei)

A lesifotós

Nyilas Misi ellopta édesapjától a mobiltelefonját, hogy a farsangi bulin fényképezzen vele. Ő maga is beöltözött szellemnek, és azt képzelte, hogy így láthatatlan, és egy csomó lesifotót készített. A menü bundás kenyér volt és mellé egy nagy üvegtálban alma. Övé lett a nyertes jelmez, és örömeiben dobott egy hátra szaltót és egy előre bukfcencet. Másnap megnézte a készített fényképeket, csak saját magát nem találta sehhol.

Fekete Ricsárd

A bukott jelmez

A diákparlament azt találta ki, hogy a farsangi buliban ne fánk legyen a menü, hanem bundás kenyér. Az ötletért odavolt mindenki. Nyilas Misi elárulta a többieknek, hogy ő mobiltelefonnak fog öltözni. Sanyinak tornaórán bukfcenczés közben pedig az ugrott be, hogy ő meg üveg lesz. Lajos volt az egyetlen, akinek még ötlete sem volt, hogy minek is öltözzön be. Hazament, és édesapja ruháit pillantotta meg a földön heverve. Akkor ugrott neki be egy kiváló ötlet. Meg is jelent a buliban, csak hogy nem engedték be. Az ügyeletes tanárok azzal az indokkal tessékelték ki, hogy szülőknek belépni tilos! Bánatában hazament, és megette a buliban készült bundás kenyereket az édesapja ruhájában.

Visnyei Viktória

Misi, a kópé

Nyilas Misi nagyon rossz gyermek volt. Most is egyfolytában bukfcencet hányt magyarórán. Közben véletlenül kiütötte az ablaküveget. Az üvegszilánkok az arra sétáló, mobiltelefonozó és bundás kenyeret majszoló gyalogosra hullottak, de szerencsére pár apróbb sérüléssel megúsza a dolgot. Misi ennek ellenére vidáman készült a délutáni farsangi buliba, ahova persze büntetésül nem mehetett el. Éjszaka lelkiismeretfurdalása volt, alig aludt, és szellemekkel álmodott. Másnap pedig folytatta a rosszalkodást.

Törköly Viktória

Valamennyien a szajáni Móra Károly iskola nyolcadikosai

Levél a szerencsen királynak

Mélyen tisztelt Király uram!

Nagyon hálás vagyok, hogy megmentette a magyar katonákat a tatároktól. Ebből is látszik, hogy magának tetszett a mi kis szerény, magyar hazánk. Nagy megtiszteltetésnek érzem, hogy néhány évvel ezelőtt ellátogatott ide. Hogy tetszett itt? Milyenek voltak magával szemben a magyar emberek? Mi volt az, ami igazán tetszett e szerény kis hazában? Honnan jött az a csodás ötlete, hogy meglátogassa Magyarországot? Remélem, megtisztel azzal, hogy e kérdésekre választ ad nekem. Remélem, hosszú, örömben és szeretetben gazdag élete lesz felségednek. A jóságos Isten segítse meg élete során!

Ui.: Remélem, még néhányszor eljön meglátogatni Magyarországot.

Kelt: Chontafaer, 1845 novemberében

Nagy Viola

Nagy Viola, 5. osztály, Hunyadi János iskola, Csantavér

Nyelvjátékgyakorlatok

Bartuc Béla bátya, Bartuc Balázs bement barber boltjába, bekevert, befestett, befejezett biciklijét bámulni.

- Béla bátya, Balázs bejöhet bámulni biciklijét?
- Bejöhet Balázs bekevert, beszínezett bicóját bámulni, bambítani.
- Béla beleülhet befestett, beszínezett biciklijét bámulni, beleülni?
- Bemehetek?
- Be. Bevezet Benjamin.
- Benjamin, bevezeted?
- Be.

Bent balkonbejáratnál barna bicikli. Barna barbis, bambis, bekevert, befestett bicikli Bartuc Béláé.

Varró Tódor, 5. osztály, Petőfi Sándor iskola, Óbecse

Nevem Miklós, Toldi Miklós

(Beleképzeléses fogalmazás)

Szép lassan besötétedett. Elindultam a nádasba, de inkább mentem volna haza az édesanyámhoz.

Visszafordultam, de hazafelé belesüppedt a lábam egy lyukba. Farkasfészek volt. Két kölyök rítt benne. Megsimogattam őket. Vesztetem tettem, mert jött az anyafarkas, és rögtön rám támadt. Azt sem tudtam, mit tegyek. Ököllem ütöttem, vertem. A szája vérben úszott, a szeme kidagadt a méregtől. Végül egy nagyot rúgtam belé, és berepült a nádasba. Hirtelen felállt, és rám ugrott, a vállamba karmolt. Hátulról a hím farkas ordítását hallottam. Mit tegyek? Hogy bánjak el kettővel?

Mérgemben megfogtam a nőstény nyakát, megfojtottam, majd a hím farkashoz vágtam. Éles körmével az arcom felé kapdosott. Ököllem ütöttem, míg le nem győztem. Már a kölykök sem éltek. Fáradtan leültem, és azon gondolkodtam, hogy miért akar a testvérem eltiporni. Arra gondoltam, majd én elbánok Györggyel. De nem leszek gyilkos!

Felugrottam, a vadakat a vállamra vettem, és hazaindultam.

Püspök Viktor, 6. osztály, I. G. Kovačič iskola, Szabadka

Mátyás király udvarában jártam

Egy kellemes tavaszi napon éppen a barátaimmal fociztam az iskolaudvarban. A bokrok között váratlanul valami fényeset pillantottunk meg. A többiek rá sem hederítettek, mi lehet az a fényes, nem mindennapi dolog, de engem kíváncsivá tett. Közelebb settenkedtem az ismeretlen tárgyhoz, amely leginkább egy különös kapura emlékeztetett. Ilyet eddig csak a filmekben láttam, úgy döntöttem, átlépek rajta.

A világ hatalmasat fordult körülöttem, én pedig egy mezőn találtam magam. A távolban egy várat pillantottam meg. De ami még feltűnőbb volt rajtam, az a saját ruházatom: páncélruhát viseltem. Megközelítettem a várat, ahol a kapuban két őr állt. Szerettem volna körülnézni benn, így megkérdeztem:

- Kié ez a vár?

-Mátyás királyé - mondták a katonák.

- És ön mi járatban? - kérdezte tőlem az egyik vitéz.

Hűha, gondoltam magamban, valamit gyorsan ki kellene találnom.

- Sir Olivér vagyok, Artúr király lovagja. Levelet hoztam a királyodnak!

Ez a mondat bevált. Az egyik katona bevezetett a várudvarba, ahol sok érdekességet láttam és tapasztaltam. Az egyik várfalnál íjászok gyakoroltak, egy kovács pedig a kardokat élesítette. A várudvaron egy kobzos énekelt, a várfalakon zászlók lobogtak. Néhány vitéz a páncélját fényesítette, páran lovakat csutakoltak.

Cinegépár

Bacsó Zsannett, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Törökkanizsa

Ebben a pillanatban hozzám lépett egy katona, és így szólt:

– Kövessen, uram, a király már várja.

– Egy lépcsőhöz vezetett:

– Menjen fel, majd forduljon jobbra – mondta.

Megindultam felfelé a lépcsőn, de olyan szerencsétlenül léptem, hogy elesem, és bevertem a fejem.

Arra tértem magamhoz, hogy egy kéz simogat.

– Oli, ébresztő! Mindjárt kezdődik az iskola.

– Jaj, anya! Mindig akkor ébresztesz fel, amikor a legjobbat álmodom.

Iskolába menet azon töprengtem, de jó lenne egyszer a valóságban is ellátogatni Mátyás király udvarába.

Pócs Olivér, 5. osztály, Emléiskola, Zenta

Kinézek az ablakomon

Amikor kinézek az ablakomon, az első feltűnő dolog a kutyám. Ugrándozik, játszik, ugat. Figyelmet kér.

Kint minden zöld. Nagy, füves terület tárul elé, ahol rózsák és menták nőnek. Közöttük csontok és dióhéjak, amiket a kutyám rágszál. Néha, amikor a kedvencem a házában van, leszáll két gerlice, itt szoktak magokat keresni. De a kutyám gyorsan megpillantja és elzavarja őket.

Jobbról egy hosszú járda van, amely egyik felén a kapuhoz, a másik felén a kerthez vezet. Nyáron a járda mellett liliomok és ibolyák nőnek. Télen a járda magányos. Balról a kinti asztal látható, ahol nyáron ebédelni meg beszélgetni szoktunk. Arrébb, a két műhelyszobában szerszámot és régi dolgokat tartunk. Van még a fű mellett egy csap is, amit anyukám öntözésre, én pedig hülyéskedésre használok.

Emlékszem, a múlt nyáron, amikor itt volt az unokatestvérem, lufikat töltöttünk vízzel onnan a csapról, a fűre álltunk és dobálództunk a nagy, vízzel töltött lufikkal. Nagyon jól szórakoztunk akkor. Végül elejtettük az össz lufit, mindegyik kilyukadt, de nagyon nevetséges volt, mert teljesen vízesek lettünk.

Lehet, valaki azt gondolja, unalmas lehet az ablakon nézelődni, de nem. Sok érdekes dolog történhet, meg sok emlék is eszedbe juthat. Úgy-hogy nem árt senkinek se, ha kicsit kinéz az ablakán, legalább visszaemlékezik a jó pillanatokra.

Bubalo Inesz, 7. osztály, Petőfi Sándor iskola, Újvidék

Tél

A fákon sincs levél már,
a sok gyerek télapót vár.
Megérkezett a hideg tél,
és a légy már fél.

Süti, tea az asztalon,
mosolygó arcok a padokon.
Eljött a karácsony is,
és megjött a télapó is.

Körülnézhatsz jobbra-balra,
de csak havat láthatsz arra.
Jégcsapok lógnak minden házon,
és csengő cseng a kalácson.

Sok a téli havazás,
a játék, a korcsolyázás.
December, január, február,
minden hónap csak ránk vár.

Varga Polyák Ákos, 4. osztály, J. J. Zmaj iskola, Szabadka

Sapkaminta sárgában
Lazar Savić, 5. osztály,
Szivárvány Szakkör, Topolya

Sivák pinkben
Sivák Nóra, 2. osztály, Szivárvány
Szakkör, Topolya

Egy családtagom bemutatása

A húgomról fogok írni, az ő neve Andrea.

Második osztályos. Rövid, szőkésbarna haja van. Középmagas. Kék színű szeme van, hosszú szempillákkal, ezt apától örökölte. Kedves, mert mindenkivel megoszt mindent. Humoros, sokszor ő vidít fel, ha szomorú vagyok, és sok jó vicc van a tarsolyában. Szeleburdi. Egyszer elmentünk Budapestre, a Parlamentbe. Délután értünk oda. Először megmutatták az ország koronáját. Nagyon szép volt. Ezután kézműveskedésre hívtak minket. Anya azt mondta, hogy elmegegy körbenézni, mi meg figyeljünk Andreára.

Nagyon belemélyedtem a kézműveskedésbe, amikor Andi megkérdezte, hogy hol van anya, én azt válaszoltam, hogy nem tudom, ezért elment megkeresni anyát. Nekem fel sem tűnt, hogy ő elment. Amikor anya visszajött, megijedt, hogy hol van Andrea, mivel nem találta. Kiderült, hogy Andi talált egy titkos liftet, és azzal lement. Találkozott sok katonával. Mind azt kérdezték, hogy hívják az anyukáját. Míg ő „felfedezte” a Parlamentet, addig mi halálra izgultunk magunkat. Elindultak egy katonával, hogy megkeressen minket. Egy kis idő elteltével, meg is találtak bennünket. Szerintem én örültem legjobban, hogy ő előkerült, mivel én voltam a hibás, hogy ő elment. Andrea akkor öt és fél éves volt. Ez volt életem legemlékezetesebb napja.

Szeretem a húgom, mert nagyon hasonlít rám külsőleg is, belsőleg is.

Özvegy Tamara, 6. osztály, I. G. Kovačić iskola, Szabadka

A testvérem és én

A testvérem neve Kiss Csenge. A családban ketten vagyunk testvérek. Most elmesélem, hogyan telnek a napjaink otthon.

Reggel a nővérem telefonja ébreszt bennünket. Először testvérem kócos feje jelenik meg a párnák, paplanok között. Miután engem is kihúz az ágyból, a tükör előtt fésüljük a hajunkat.

Mindketten nagyon szeretjük a csokis tejet, amit reggelire iszunk meg. Néha összeveszünk, de sohasem komolyan. Az iskolába mindig együtt megyünk, mindketten szeretünk ide járni. Amikor segítségre van szükségem, segít. Ha jó idő van, együtt játszunk az utcán. Csenge, velem ellentétben, nagyon szeret olvasni.

Úgy érzem, hogy sok mindenben hasonlítunk egymásra, de rengeteg különbség van közöttünk. A családunkat mindketten szeretjük. Úgy érzem, soha el nem cserélném el az én testvérem.

Kiss Emma, 3. osztály, J. J. Zmaj iskola, Magyarakanizsa

Így teltek ünnepeink

A téli szünetet a mamámnál és tatámnál töltöttem.

Sokat játszottam, olvastam, tanultam. Szenteste kibontottam ajándékaimat, és nagyon megörültem. A karácsony nagyon szépen múlt el, hiszen a család együtt volt. Mamáméknál sokat pihentem. Tévéztem, és néztem a Harry Pottert és más műsorokat. Újévkor gyerekepszögöt ittam, ami nagyon finom volt.

Amikor esett a hó, megörültem, hogy majd szánkózhatok. A vágyam teljesült. Egyszer anyukámmal mentem a hegyre ródlizni. Másnap viszont a sulinál a hegyen csúszkáltam és szánkóztam. Sajnos, utána elkezdett olvadni a hó.

A karácsony és az újév nagyon tetszett, és remélem, ugyanilyen lesz a következő is. Mamáméknál nagyon jó volt. Ízletes, finom reggeliket, ebédeket és vacsorákat készítettek számomra.

Őszintén, nem igazán vártam, hogy vége legyen az ünnepeknek, mivel tudtam, hogy az iskola is hamar el fog kezdődni. Szeretném, ha minden ünnep ilyen varázslatos és örömteljes lenne, mint amilyen az idén volt.

Alács Varró Emese, 5. osztály, Mosa Pijade iskola, Pacsér

TECHNIKA

Változó Skype

Nem kell többé se rendet rakni, se megfelelő háttérrel keresni a videóhívások lebonyolításánál: a Skype fejlesztői egy ügyes trükkel teszik láthatatlanná mindazt, ami a háttérben van, számol be a HVG.

A fejlesztőknek köszönhetően egy új gomb került a Skype-ba, amit ha megnyomunk, a háttérben futó algoritmus automatikusan elhomályosítja a háttérünket, így semmi sem látszik abból, ha valaki véletlenül beront a szobába.

Az elhomályosításban a mesterséges intelligencia segít, ami a fejlesztők szerint képes külön kezelni a háttértől a haját és a karokat is, így talán kevésbé fogja helytelenül kitakarni a részleteket.

A gombot a Skype asztali verziójába építették be, így érdemes lehet ráfrissíteni a programra, lehet, hogy már meg is érkezett az új funkció. Arról egyelőre nem beszéltek, hogy a mobilos verzióba is beépítik-e, és ha igen, pontosan mikor.

TUDOMÁNY

Legóból készített magának műkart

Legóból készített magának robotműkart Spanyolországban egy fiú, aki egy ritka genetikai betegség miatt jobb alkar nélkül született.

A 19 éves **David Aguilar** biomérnöknek tanul a barcelonai Katalán Nemzetközi Egyetemen, és már a negyedik modellt használja az általa kifejlesztett színes művégtagból. Az andorrai fiú álma, hogy a diploma megszerzése után megfizethető robotprotéziseket tervezzen az arra rászorulóknak számára. Aguilar 9 évesen készítette el az első, akkor még igen kezdetleges műkart legóból, majd minden újabb verziójánál további fejlesztéseket végzett.

– Kisgyerekként nagyon ideges voltam, amikor más fiúk előtt kellett mutatkoznom, mert különböztem tőlük, de ez nem gátolt meg abban, hogy kövessem az álmaimat – mondta Aguilar, aki csak alkalmanként használja az általa kifejlesztett műkart, és anélkül is remekül boldogul.

Hand Solo néven van saját YouTube-csatornája, amelyen részletelesen bemutatja a fejlesztéseit. (MTI, Origo)

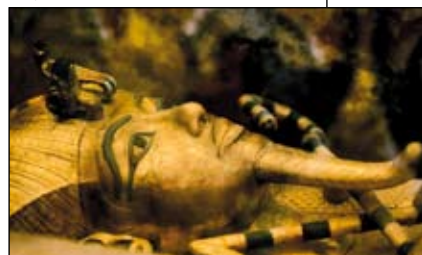
RÉGÉSZET

Felújították Tutanhamon sírhelyét

Kilenc év után befejeződtek a munkálatok a legismertebb egyiptomi fáraó, Tutanhamon temetkezési helyén. A munkálatokkal a növekvő turistaáradat okozta károkat állították helyre, kijavították a falfestményeken kialakult repedéseket is. A rajzok a rossz levegőzés folytán felgyülemlt nedvesség, por és szén-dioxid miatt sérültek. Új szellőztető rendszert is üzembe helyeztek, hogy megelőzzék a további károkat.

A sírhelyen új védőelemeket, leírásokat és világítást is elhelyeztek, növelve a turisták élményét, egyben védve is a kulturális emléket. A szakértők rájöttek, hogy a falakon látható barna szennyeződést korábbi mikrobák okozták, amelyek már elhaltak, és ma már nem jelentenek semmilyen egészségügyi kockázatot.

Tutanhamon a 18. dinasztia uralkodója volt, aki i.e. 1332 és 1323 között uralkodott Egyiptomban, és 17 vagy 18 évesen halt meg. Elnaton fia volt, aki bevezette Aton, a Napisten imádatát. Tutanhamon azonban visszatért a gyökerekhez, és Amon isten dicsőítéséhez. Sírját Luxorban, a Nílus nyugati partján, a Királyok

völgyében találták meg 1922-ben, szinte érintetlenül. A brit régész, Howard Carter felfedezése akkor világszenzációt jelentett.

Tutanhamon sokak számára az ókori Egyiptom gazdagságát szimbolizálta. Sírhelye tele volt értékes tárgyakkal, például kocsival, koporsóval, szobrokkal, alabástrom vázakkal, aranyékszerekkel és más, például strucc tollból készült relikviákkal.

A talán legértékesebb mind közül a fáraó koporsója, mely 1140 kilogramm színaranyból készült. Ebben volt Tutanhamon híres aranymaszkja is. A tárgyak nagy részét a kairói múzeumban állították ki, a látogatók azonban a sírhelyet is meglátogathatják, ahol Tutanhamon múmiája van szarkofágban olyan festmények mellett, melyek az uralkodó életét és halálát ábrázolják.

VIDEÓJÁTÉK

Kirobbanó siker az Apex Legends

Megjelent a Respawn Entertainment új játéka, az Apex Legends, mely a Titanfall 3 helyett érkezett. Az új, free-to-play program ugyanis ugyanabban a világban játszódik, amiben a robotos FPS is. A program nem kapott túl nagy reklámot, sokan talán csak most szembesülnek a ténnyel, hogy megjelent, de még így is örömteli hírrel jelentkeztek a készítő a Twitteren. Az Apex Legends ugyanis alig pár óra alatt el is érte az 1 millió játékos, ami nem megvetendő eredmény.

A battle royale program premierje maximum azok számára lehet rossz hír, akik a Titanfall 3-ban reménykedtek. A csapat ugyanis ezzel együtt azt is beval-

lotta, hogy nem dolgoznak a játékon, minden idejüket az Apex Legends köti le. A program 30 évvel a Titanfall 2 után veszi fel a fonalat egy Outlands nevezetű területen. A harcok amolyan Éhezők viadala-módszerben zajlanak, azaz egy helyre betért harcok csapnak össze egymással. (sg.hu)

Miért hívják a februárt télutónak?

A hónap első felében a hőmérő higanyszála még általában 0 Celsius-fok alatt marad, de a második felétől már emelkedik a hőmérséklet. A télutónak már az is jele, hogy az emberek nagyon várják a tavaszt. A hosszú sötétség utána fényre vágnak. Számos országban hagyománya van a tavaszi fényünnepnek. Ilyenkor égő gyertyák világával köszöntik a fényt, mellyel

legyőzik a téli éjszakák sötétségét. A gyertyafény mindenféle sötétség elűzésének jelképe maradt.

Hogyan védi a hó a növényeket és az állatokat?

A hó ajándék a földnek, a növényeknek. Az esővíz hamar lefolyik a föld repedéseibe, így a növényeknek csak kevés jut belőle. A lassan olvadó hó azonban sokáig nedvesen tartja a talajt. Igaz, a hó lehűti

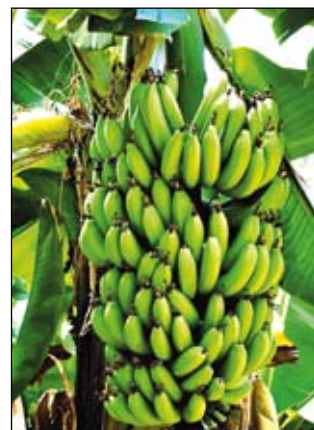
maga körül a levegőt, de a növényeket betakarja, így megakadályozza, hogy a hideg, fagyos levegő kárt tegyen bennünk. Az állatok közül sok madár, például a fogoly, beássa magát a hóba, így vészeli át a hideg téli éjszakákat.

Hogyan közlekedtek régen a hóban az emberek?

Régen a téli hónapokban, amikor a sok hó vastagon beborította az utakat, nem takarították el a havat. Ekkor másfajta járművekkel kellett közlekedni az embereknek. A hintók, szekerek fedett helyekre kerültek, és a szánok váltották fel a helyüket. A tőlünk északra levő országokban, hegyvidékeken, sztyepéken nem volt ritka az sem, hogy az emberek a nagy hóban házaikat síléceken hagyták el.

Honnan érkezik a banán?

A déli gyümölcsök közül a banán az egyik legsokoldalúbb, legrégebb óta termesztett növény. Az úgynevezett banánköztársasá-

gokban – Guatemalában, Hondurasban, azaz Közép-Amerikában – termelik, innen pedig hajókon, majd érlelő kamionokban szállítják az európai országokba. Az éretlen, zölden szedett gyümölcsöt érlelő gázzal, zárt térben érlelik tovább. Mivel az érlelő gáz egy változó kemikália, a permetszerhez hasonlóan van egy bizonyos bomlási ideje, amit, ha nem várunk meg, mérgező is lehet.

Európa ismét év fáját választ

Jó esélyekkel indul a magyarországi jelölt az Európai Év Fája versenyben. 15 ország fái vetélkednek egymással idén, így a győzelemhez ismét minden támogatásra szükség van. A szavazatokat a verseny honlapján – www.treeoftheyear.org – február 28-ig kell leadni.

Az Európai Év Fája verseny immár kilenc éve hívja fel a figyelmet a fák és az emberek, a természet és a közösségek kapcsolatára, illetve a fáknek Európa kulturális és természeti örökségében betöltött szerepére és jelentőségére. Magyarországot idén egy csavarodott törzsű, több mint százéves mandulafa képviseli, amely a pécsi Havi-hegyen áll. 2018. októberében 4779 szavazattal lett az Év Fája cím birtokosa. A pécsi Havas Boldogasszony-templom mellett álló fa mandulavirágzás idején csodás látványt nyújt az arra látogatóknak.

A szavazás február 28-ig tart, a szavazatok számának alakulását február 22-ig lehet majd követni, az eredményt pedig március 19-én a brüsszeli díjátadón hozzák majd nyilvánosságra a szervezők.

Ismerkedjünk meg a döntős fák történeteivel itt: <https://www.treeoftheyear.org/Home>

Sirályok a Dunán

A Duna jellegzetes madarai a sirályok. Három fajukkal naponta találkozhatunk a folyó mentén. A legkisebb a **dankasirály**, amely a városi hidak közelében tömegesen látható, a madárbarátok rendszeresen etetik őket. A nászidőszakban csokoládébarna feje ilyenkor fehér, csak a fültájékon van egy kis feketés folt. A gyűrűzések adatai szerint a hidaknál hozzánk érkezett vendégek, a hazai állomány Dél-Európában, főleg Olaszországban tölti a telet.

A dankánál valamivel nagyobb **viharsirály** néhány párja

költ ugyan vidékünkön, mégis inkább nagyszámú őszi-téli vendégként tartjuk számon. Az öreg madarak fekete szárnyvégén nagyobb fehér folt látszik, a fiatalok farkán pedig széles, fekete végszalag van. Rendszeresen láthatók a hidak körül, de soha nem jönnek olyan közel az emberekhez, mint a dankasirályok.

A vegyes sirálycsapatokból szembetűnő a legnagyobb, a **sárgalábú sirály**. Az öreg madarak színezete hasonló a viharsirályéhoz, de fekete szárnyvégükön több apró fehér folt diszlik. A fiatalok barnásak, csőrük fekete, farkuk végén széles, fekete szalag látszik. A nálunk teletölő sirályok főleg hulladékkal élnek, rendszeresen felkeresik például a nagy szeméttelpeket, de a dankák a városba is bejönnek. Nem ritka, hogy a galambok közé szállva a nekik szórt kenyérdarabkákat kapkodják össze.

Kovács Jolánka

A tyúk meg a tojás

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy tyúk. Ez a tyúk minden áldott nap tojt egy tojást. Még vasárnap is! Büszke is volt magára nagyon. Mikor megtojt, megköszörülte a torkát, szétnyitotta a csőrét, amennyire csak tudta, és nagyot kiabált:

– Kot-kot-kot-kot-kotkodács! Megint tojtam egy tojást!

Vagy azt kiabálta:

– Kot-kot-kot-kot, egy tojás! Én tojtam ezt, senki más!

A gazdasszonya ilyenkor már szaladt a tyúkökba, megsimogatta a tyúkcscsa fejét, és vitte be a tojást boldogan.

Egy napon, amint szalad ki a tojásért, a gazda ott szöszmötölt valamit az udvaron. Odakiáltott az asszonynak:

– Hát azt tudod-e, hékás, hogy mi volt előbb: a tyúk vagy a tojás?

– A tojás! – vágta rá az asszony, és futott be a házba a friss tojással.

– Várjál, hé! – állította meg az ember. – És ki tojta a tojást?

– Hát a tyúk! – felelte az asszony. – De mondd meg te: miből lett a tyúk?

– A jércéből! – felelte az ember. – No, az meg miből lett?

– Buta kérdés! – mérgelődött az asszony. – A csirkéből, miből másból?

– Na és a csirke?

– A tojásból. Mondom, hogy a tojás volt előbb!

– Hogyne! Előbb volt a tyúk, mert ő tojta a tojást.

– Szamárságokat beszélés!

– Micsodaaa?! Hogy én? Olyan rövid az eszed, hogy bele se tudsz gondolni, milyen fontos kérdés ez! Én meg ezen töröm a fejem napok óta!

– Egyéb dolgod nincsen? Ennyi nap alatt már megjavíthatnád volna a tyúkök tetejét! – vágta oda dühösen az asszony.

Na erre aztán mondott az ember olyanokat, hogy azt már leírni se merem. Úgy összecsaptak, hogy másnap estig nem beszéltek egymással.

Hej, szöget ütött ez a vita a tyúk fejében. „Még hogy előbb volt a tojás! Ez sértés, ez megalázás! Hisz én, ééén, ééééén tojom a tojást. Nélkülem tojás nem is lenne a világon!” – méltatlankodott magában.

Égész éjjel nem tudott elaludni. Micsoda gyalázat! A gazdaasszonya szerint előbb volt a tojás, mint a tyúk! Ezek szerint ő többre becsüli a tojást, mint őt, a tyúkot, egy ilyen okos, ügyes, szorgos tyúkot, aki minden nap tojik neki egy tojást. Ez borzasztó, ez tűrhetetlen! És mintha még a gazda se lenne biztos abban, hogy a tyúk volt előbb...

Egyik oldaláról a másikra fordult, behunyta a szemét, hátha sikerül elaludnia. De akárhányszor becsukta a szemét, mindig egy tojást látott maga előtt, közben pedig ott csegett a fülében a gazda és a gazdaasszony beszélgetése. Hajnal felé valahogy álomba szenderült, de mit álmódott! Azt álmódta, hogy a tyúkök telis-tele van tojásokkal. Ő meg már alig kapott levegőt tüőlük! Az egyik tojás azt kiabálta: „Előbb volt a tojás, aztán a tyúk! Kifelé innen, le is út, fel is út!”

Ekkor ébredt fel a tyúk a rémálomból. Kiment a baromfiudvarra, sétált föl és alá. Mit tegyen, mit tegyen? Hogyan bizonyítsa be, hogy igenis előbb volt a világon a tyúk, aztán a tojás? És egyszerre csak észébe jutott a megoldás. „Mit nekem a gazda és a gazdasszony? Mit tudnak ők az egészről? Hisz egyikük sem tyúk, de még tojás sem! Megbeszéltem én a dolgot a tojással!”

Ettől a gondolatától aztán le is nyugodott. Alig várta a délutánt, hogy tojjon végre egy tojást.

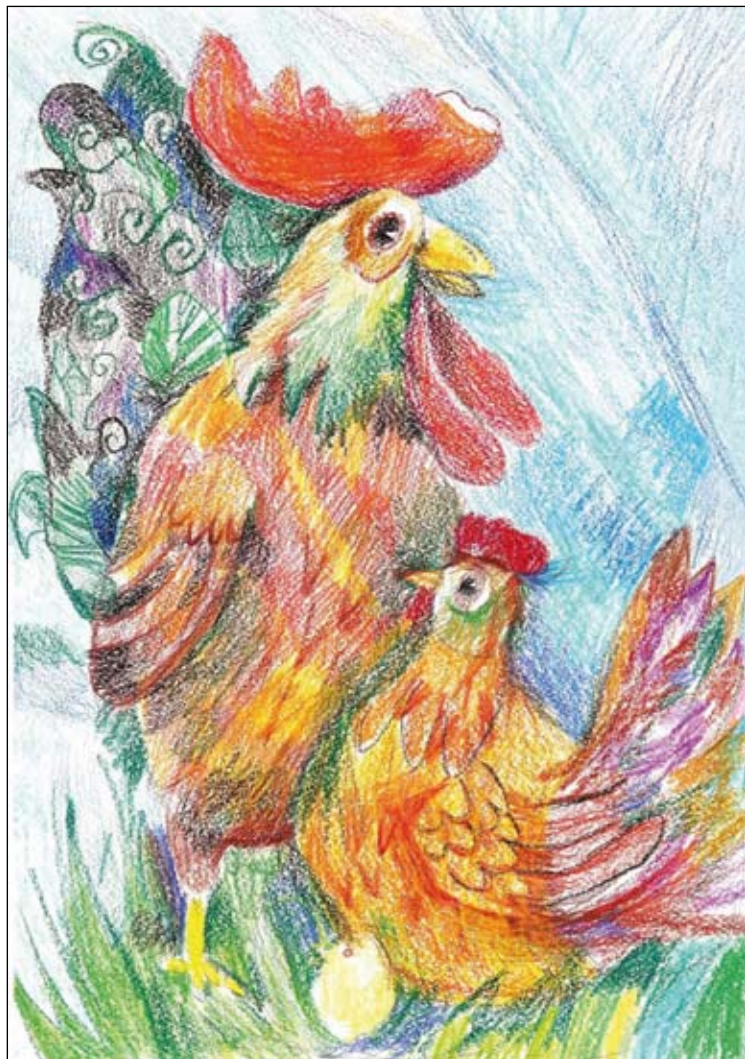
Amikor megtojt, csöndben maradt, nem kotkodált. Így szólt a tojáshoz:

– Te tojás! Nem hinném, hogy egy okos tojás vagy, de annyit bizonyára tudsz, hogy én vagyok a tyúk, és én tojtalak. Tehát vedd tudomásul: a világon is előbb voltam én, és aztán jöttél te!

A tojás úgy felmérgelődött, hogy mocoogni kezdett a szalmafészekben:

– Miket beszélés! Hisz te is csirke voltál valamikor, az meg tojásból kelt ki! Világos, hogy előbb volt a tojás, aztán a tyúk!

– Tyúk nélkül nincs tojás! – csapkodott dühösen a szárnyaival a tyúk.

– Tojás nélkül senkiből sem lesz tyúk! – vágott vissza a tojás.

– Amióta az eszem tudom, én tojom a tojást! – kiáltotta a tyúk.

– Akkor nem emlékszel a gyerekkorodra! – nevetett föl a tojás.

– Engem nem nevetet ki egy tojás! – fortyant föl a tyúk.

– Életemben nem láttam ilyen buta tyúkot! – kacagott a tojás.

– Én vagyok a buta?! Hisz ha én meg nem tojlok, soha meg nem látod ezt a tyúkölat! Na megállj, majd adok én neked...

Azzal nagyot csapott a csőrével a tojásba. Az meg rögtön szét is folyt a szalmán. Hej, micsoda szép sárgája volt!

A gazdasszony épp akkor lépett be a tyúkökba.

– Te haszontalan! – förmedt rá a megrettent tyúkra. – Szóval ezért nem kotkodácsolsz te ma, hiába várom... megetted a tojást! Na megállj, majd adok én neked...

Azzal nyakon csípte a tyúkot, fogta a nagykest, levágta. Olyan tyúklevest főzött belőle, hogy a gazda is megnyalta a tíz ujját utána. Ki is békültek, még aznap!

A gazdasszony másnap vett egy kotlót, ráültette húsz tojásra. Ki is kelt azokból húsz kiscsirke. Kilenc közülük kakas lett, tizenegy meg tyúk. A tyúkok aztán naponta

kotkodácsolnak, miután megtojtak. Így:

– Kot-kot-kot-kot-kotkodács! Megint tojtam egy tojást!

Vagy így:

– Kot-kot-kot-kot, egy tojás! Én tojtam ezt, senki más!

S hogy mi volt előbb, a tyúk vagy a tojás?

Nem tudja ezt se Barnabás, se Tamás,

Se Kleofás, se Éliás, se Tóbiás!

Ha valaki mégis tudja,

Ne titkolja, mondja!

Ha erre van gondja...

Havasi Attila

Húsz év múlva

Sötét konyhában, hallgatag, pár ritka slukkot szíva csak, borocska mellett üldögél Patkány, Vakondok, Bőregér.

Patkány, Vakondok, Bőregér a régmúlt évekről beszél, midőn még ifjak voltak, és tündöklőn sütött a nap.

Patkány szól: „Átrágtam magam az életen, s mi haszna van – talán hogy régi színborát ízleljük újra, cimborák.”

Vakondok szól: „Ha még mienk, a napfény nem tudjuk, milyen, de rájövünk, mit ért nekünk, ha már örökre rég letűnt.”

Szól Bőregér: „Bizony nehéz, az érte csak, ki visszánéz: alig próbáljuk szárnyaink, és már a múlás árnya int.”

Most mind a három bólogat, isznak merengő kortyokat, az atmoszféra halk, nyugodt – javasolom, ezzel hagyjuk ott.

Kemény Zsófi

Naprendszer

Minden beteljesületlen szerelmem felugrott egy-egy bolygóra, és most ellipszispályákon kavargok körülöttem. Elszédít, ha sokáig nézem a keringésüket, de akárhova nézek, ott vannak.

Egymással jól kijönnek, néha az egyik közelebb ér, de el sosem érhet.

Halkul a hang, ami közli velem, hogy mikor milyen érzésből mennyi legyen, aztán végül teljesen elhal az űrben.

Nemsokára már én kiabálok a hangnak, „érzés, most azért legyen egy kicsit én is!”

De az űrben nincs is hang, az előbb is csak akartam hallani.

Mint ahogy csak akartam gondolni, hogy a bolygókon körülöttem azok vannak, akik, hogy bolygók vannak körülöttem, hogy én vagyok a Nap.

Krusovszky Dénes

Miután

Miután befejeztem a matek leckét, elkezdhetem a magyart, miután befejeztem a magyar házit, elkezdhetem az angolt, miután befejeztem az angolt, elkezdhetek rajzolni, miután befejeztem a rajzolást, kimehetek az udvarra focizni, miután eleget fociztam, bemehetek tévét nézni, miután a tévé előtt megvacsoráztam, megmoshatom a fogam, miután megmostam az arcom is, lefeküdhetek aludni, miután lefeküdtem aludni, bármiről álmodhatok, miután legszebb álmomból felébresztettek, készülődhetek az iskolába, miután elmentem az iskolába, végigülhetem az órakat, miután az iskolának vége, hazamehetek délután, miután ezt az évet elvégeztem, egész nyáron nyaralok majd, miután eltelik a nyári szünet, rögtön harmadikos leszek,

miután véget ér a negyedik is, nemsokára felsős leszek, miután az általános is véget ér, választunk majd egy gimnáziumot, miután a gimnáziummal végeztem, nagy leszek és egyetemista, miután diplomám is lesz, szerzek magamnak egy jó állást, miután jó állásom lett, lesz majd saját családom is, miután gyerekeim születnek, elkezdek megöregedni, miután megöregedtem, elmehetek nyugdíjba végre, miután nyugdíjba mentem, én is folyton a barátaimmal sakkozom majd, miután eleget sakkoztam, nem tudom mi lesz, de valami majd csak lesz, akkor is, miután.

Purosz Leonidász

Ahol le fogok szállni

Egy diákjegyet kérek haza, mondom a sofőrnek; a sofőr nem érte, én sem.

Mondok tehát egy városnevet, ettől viszont a busz hirtelen elindul, pedig én nem utazni akartam, hanem aludni végre – akár óvodásként, most is csak járművön tudok.

A tranzitvárosok, mint egy diasor képei, mozdulatlanul haladnak el mellettem.

Süt a nap: közönyös melegével felhőt présel az égből, borostát a bőrből, dél van. Haladunk a horizont felé – a hely, ahol le fogok szállni, két megálló innen.

A hely, ahol le fogok szállni, jellegtelen átmeneti korszak, hiába adtak neki honatyáink nevet.

Könnyen eltéveszthető, és tulajdonképpen szeretném is eltéveszteni egyszer, mégis ide térek nap mint nap vissza, hiszen, mint most is, mindig elfelejttem átaludni végül.

Versválogató

Az e heti Iránytű rendhagyó, ugyanis szereplésre készülve egy diákom által, a Szívlapát versantológiából válogatott versek is belekerültek. Így a most olvasható költemények egy nyolcadikos diáklány versízlését (is) tükrözik. Mellettük elhelyeztem két olyan verset, amelyeket már én választottam ki ugyanabból a gyűjteményből. Vajon kitaláld, melyek keltették fel Viola érdeklődését, és melyek tükrözik az én ízlésemet?

A Szívlapát az utóbbi években újra divatba jövő ifjúsági antológiák egyik legújabb és legfontosabb darabja. Remek keresztmetszetét adja a (főleg magyarországi) kortárs költők lírájának (jaj, a műnemek!). Fiatalok, idősek, nők és férfiak olyan versei ezek, amelyeket a szerkesztő és válogató valamiért netek szánt. A költemények ciklusba rendeződnek, például a szerelmes versek külön csoportot képeznek, ugyanakkor a legtöbb vers egyszerűen átképezhető egy másik ciklusba. A könyv ilyen nyitottsága és a válogatás maga is további kutakodásra és gondolkodásra hív.

És végül lássuk, mit olvas szívesen Viola: Kemény Zsófia és Havasi Attila a két szerencsés (és remek költői vénával megáldott) alkotó. Már csak arra lennék kíváncsi, hogy vajon ti milyen verseket szerettek olvasni, netán írni?

Herédi Károly

Édenkert nincs többé

A következő néhány év a következő pár ezer évet is meghatározhatja David Attenborough, minden idők talán leghíresebb természetfilmese szerint

Sir David Attenborough természetfilmes is felszólalt a davosi Világgazdasági Fórumon, ahol arról próbálta meggyőzni a világ ott megjelent vezetőit, hogy újítsák meg erőfeszítéseiket a klímaváltozás elleni küzdelemben, még mielőtt a károk helyrehozhatatlanná válnának. Attenborough természetudósok állításaira hivatkozva jelentette ki, hogy az ember már olyan mértékben változtatta meg a világot, hogy emiatt jelenleg egy új földtörténeli korban, az antropocén korban vagyunk, amely az emberek korát jelenti. „Az Édenkert nincs többé” – szögezte le beszédében minden idők talán leghíresebb természetfilmese, majd hozzátette, hogy ideje túllépni a büntudaton és a vádaskodásokon, és gyorsan neki kell kezdeni a gyakorlati változtatásoknak.

Elmondta, hogy karrierje során végigkövette, milyen károkat okoz az ember a természetnek, valamint az is megfigyelte, hogy ezt milyen elképesztő sebességgel teszi. A természetfilmes szerint két éven belül meg fog születni az ENSZ döntése a klímaváltozás kezeléséről és a fenntartható fejlődésről. Szerinte ha a következő pár évben a döntésben foglaltakat be tudjuk tartani, akkor van esély arra, hogy átvéljük ezt a korszakot. Attenborough úgy véli, hogy a következő pár év a következő pár ezer évet is meghatározhatja.

9 tipp, hogyan csökkentsd a műanyag hulladék mennyiségét

- 1 Vigyd magaddal bevásárlószatyrot
- 2 Használj újratölthető vizespalackot.
- 3 Vidd magaddal a saját bögréd
- 4 Csomagold az ebéded újrahasználatos tárolóba
- 5 Mondj nemet az eldobható eszközökre
- 6 Hagyd el a műanyag szatyrok használatát
- 7 Kerüld a gyorséttermeket
- 8 Üvegedényben tárold a maradékot
- 9 Oszd meg ezeket a tippeket a barátaiddal

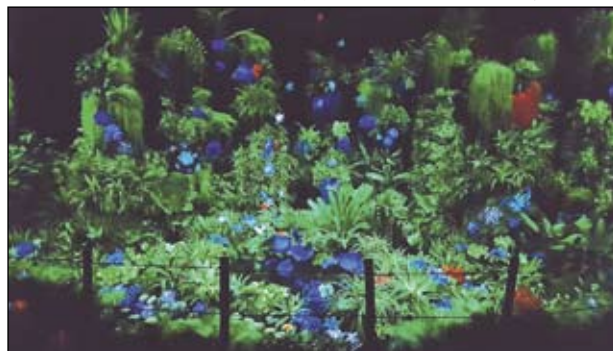
Elérte a Déli-sarkot

Sikeresen elérte a Déli-sarkot **Rakonczay Gábor** extrém sportoló. Az Antarktisz partjáról indulva 44 nap és 4 óra alatt teljesítette a 917 kilométeres távot, egy 94 kilós szánt húzva maga után, nem egyedül, hanem negyedmagával. Rakonczay az út során testsúlya 10 százalékát elégette, az arcán pedig fagyási sérüléseket szenvedett. Fizikailag próbára tette az a kétszáz kilométeres szakasz, amelyen mély hóban meneteltek, a táv végén pedig folyamatos jeges szembeszéllel megküzdve teljesítette célját. Eleinte mínusz 12 Celsius-fok körüli volt a hőmérséklet az Antarktiszon, ám ahogy közeledtek a sarkponthoz, már szinte mindig mínusz 20 Celsius-fok alá kúszott a hőmérő higanyszála, s olykor elérte a mínusz 30-at is.

„Az Antarktisz hatalmas, tökéletesen élettelen, ugyanakkor fantasztikusan tiszta és érintetlen. Semmi sem indokolja itt az életben maradást. Az agy ráadásul képtelen felfogni a menetelés tényleges időtartamát, ebben az ingerszegény környezetben az ember lépésről lépésre küzd előre magát. Csak megy előre, és nem foglalkozik azzal, meddig tart még, hogy milyen hosszú ez az egész” – fogalmazott az extrém sportoló.

Sötétben világító növények?

Sötétben világító növényeivel nyert növényinnovációs kategóriadíjat **Kun Richárd** feltaláló a 6. Sanghaji Nemzetközi Technológiai Kiállításon Kínában. A cég közleményében azt írta, a fLAVATAR elnevezésű találmány egy olyan, száz százalékban növényi alapú anyag, amellyel ha külsőleg kezelik a vágott virágokat és cserepes növényeket, akkor azok fénylenek a sötétben.

A Floreande Kft. (Kun Richárd feltaláló cége) által gyártott, végjegyoltalom alatt álló találmánnyal kezelt növények a feltöltődés után azonnal sötétbe helyezve – a töltöttség erejétől függően – akár harminc percen keresztül zöld, kétféle kék, piros és fehér színekben fénylenek, illetve fluoreszkálnak.

Ha gyengül a növény fénye, akkor napon, lámpa alatt vagy mobilal újra „feltölthetőek”, így újra világítani fognak. Feltöltés hiányában a látható fény átalakul halványabb, tejfehér irányfényvé, amelyet akár négy-öt órán keresztül is látni lehet. A fLAVATARok az élővirágok tulajdonságaival rendelkeznek, ennek alapján kell kezelni mind a vágott virágot, mind a cserepes növényt.

A magyar történelem legnagyobb csatái

(1. rész)

A magyar történelem háborúkban és csatákban gazdag ezer esztendejét számtalan ütközet határozta meg. A magyarság harcolt már rögtön honfoglalása után a németekkel, később az ázsiai támadókkal, így a besenyőkkel, tatárokkal törökökkel, majd a függetlenségét fenyegető osztrák és orosz hadakkal is. Az ország sokszor került idegen megszállás alá, de csatáinkban mindig bátran helytálltunk. Ez a tanulmány 20 csata bemutatásával igyekszik egy összefoglaló áttekintést adni a magyarok ütközeteiről a honfoglalás korától egészen a második világháborúig! A cikkben bemutatásra kerülő csatákat szubjektív módon válogattuk ki, többnyire az egyes ütközetek történelmi szerepe és jelentősége alapján. Az írások felépítésénél mindenütt ugyanaz a nyolc szempont érvényesül: a csata ideje, helye, a harcoló felek megnevezése, az összecsapó seregek nagysága, a csata lefolyása, a halottak száma, a győztes megnevezése és a csata jelentősége. A történelmi cikkek.hu alapján még ebben a félévben bemutatjuk a következő csatákat: *pozsonyi* (907), *muhi* (1241), *rozgonyi* (1312), *nikápolyi* (1396), *várnai* (1444), *rigómezei* (1448), *mohácsi* (1526), *mezőkeresztesi* (1596), *szentgotthárdi* (1664), *nagyharsányi* (1687), *trencsényi* (1708), *győri* (1809), *pákozdai* (1848), *segesvári* (1849), *temesvári* (1849), *königratzai* (1866), *isonzói* (1915), *gorlicei* (1915), *alföldi páncéloscsata* (1944), *balatoni csata* (1945).

A pozsonyi csata

A csata ideje: 907. július 4–7.

A csata helyszíne: a mai Pozsony területe.

Harcoló felek: Az egyik oldalon Liutpold bajor herceg és a Theotmár salzburgi érsek vezette német seregek álltak, melyek a Keleti Frank Királyságból érkezve támadták meg a honfoglaló magyarok szállásterületeit. A másik oldalon a magyar törzsszövetség erői sorakoztak fel Árpád fejedelem vagy valamelyik fia (talán Levente) vezetésével. (Jelenleg a történettudomány megosztott abban a kérdésben, hogy ki vezette a magyarokat.)

Összecsapó erők nagysága: A legtöbb becslés szerint a németek 90-100 ezren, a magyarok pedig kb.40 ezren lehettek (4 tüzmen, mert a tüzmen jelentése tízezer)!

Hátrafelé nyilazó magyar lovas és az őt üldöző frank lovas

Peter Johann Nepomuk Geiger: A pozsonyi csata (1850)

A csata lefolyása: A konkrét támadás 907 júniusának közepén indult meg a Duna északi és déli oldalán (bal és jobb partján). Az északi parton haladó erők élén Liutpold herceg, a déli parton haladóknak Theotmár érsek állt. Az első összecsapások június 28-án kezdődtek, amikor a határvédelemmel megbízott magyar csapatok folyamatosan támadni kezdték mindkét német hadoszlopot, és lassítani próbálták haladásukat. Az első döntő ütközetre július 4-én a déli parton, a Duna jobb partján, a Pozsonnyal szemközti területen került sor, Theotmár érsek erőinek megtámadásával. (Pozsony korabeli neve: Braslauespurch, Brezalauspurc volt.) Ebben az összecsapásban a magyarok jól alkalmazták a támadó, majd menekülést színlelő taktikájukat, és hamar kivívták a győzelmet. Maga az érsek is elesett a

csatában. A győztes hadak az ütközet utáni éjszakán átúszatták erőiket a Dunán, hogy a másik nagy német sereget, a Liupold herceg vezette erőket meglepjék. Így a második csata július ötödikének hajnalán történt, amikor a magyarok teljesen váratlanul meglepték a Duna északi partján állomásozó Liutpold táborát. A győzelem most is egyértelmű volt, a németek nagy része elesett az ütközetben, csak kevesek tudtak Ennsburg felé elmenekülni. Az újabb győzelmet arató magyarok ezt követően a dunai német flottát védelmező erőket verték szét, majd a hajók megszerzése után megindultak Ennsburg felé, ahol a 14 éves frank király serege állomásozott. Az uralkodó seregét július 5-én rohanták le, ez volt a harmadik nagy csata, melyben győzelmet arattak, a menekülést színlelő, majd ellentámadó taktika alkalmazásával. Az ütközetben elesett Sigihard herceg, maga a király csak nagy nehézségek árán tudott Passau felé elmenekülni. A győzelemért magyarok egészen a Lech folyóig üldözték a menekülő németeket, miközben felöltötték és felgyújtották a vidéket.

Halottak száma: Nem ismert, de feltételezik, hogy a német sereg nagyobbik fele semmisülhetett meg (50-60 ezer fő), a magyarok csak elenyésző veszteségeket szenvedtek.

Győztes fél: A magyarok arattak óriási diadalt.

A csata jelentősége: A magyarok újabb területeket nyertek az Enns folyóig, mely 955-ig a magyar mezsgye lett. A honfoglalás e sorsdöntő csatával fejeződött be, egyben ez volt az első honvédő háború. A magyarság bizonyította, hogy elég erővel rendelkezik ahhoz, hogy Európa új népeként tartósan megmaradjon a kontinens keleti szegmensében.

A pozsonyi csata emlékhelye Lébénynél (Pozsonyhoz aránylag közel, de a mai Magyarország területén fekszik)

Folytatódó sorozatok

Az elmúlt években számos, különböző műfajú sorozat indult, különböző témakörökben. Némelyek sajnos nem jutottak túl az első vagy második évadon, nem értek meg folytatást, mások viszont olyannyira népszerűek lettek, hogy szinte generációk nőttek fel rajtuk. Az alábbiakban néhány sorozatot emelünk ki.

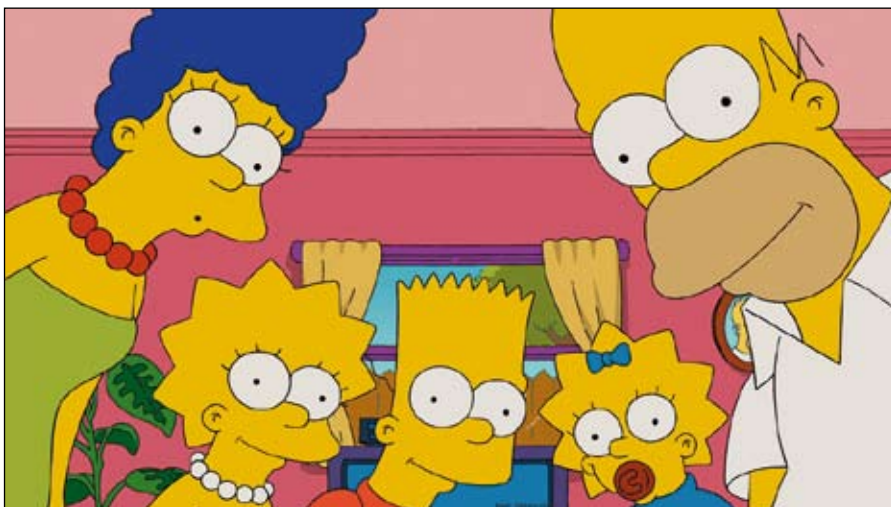
Megerősíti a vezetését

Nemrég megtudhattuk, hogy két újabb évad készül az immár legendássá vált animációs sorozatból, A Simpson családból, amely már most is a filmtörténelem leghosszabb ideje futó főműsoridős tévésorozata. Az amerikai Fox tévétársaság bejelentése szerint, készül majd 31. és 32. évad is, a széria pedig így összesen 713 epizódot tesz ki. A sorozat megalkotója, Matt Groening, egy interjúban arról beszélt, hogy még mindig szereti ezt a szériát, és több történetet is tartogat a tarsolyában, amelyet szívesen megoszt a nézőkkel. A Simpson család egyébként a tavaly áprilisban sugárzott 636. epizóddal nyerte el a leghosszabb ideje futó főműsoridős tévésorozat címét. Simpsonék a Gunsmoke című vadnyugati széria 635 részes csúcását döntötték meg, amelyet 1955 és 1975 között vetítettek az amerikai tévéállomások. Az 1989-es bemutató óta a Simpson család világhírűvé vált. Homer és Marge, valamint gyerekeik Springfieldben zajló története nemcsak tartós, hanem többszörösen elismert.

A sorozat mostanáig 33 Emmy-díjat kapott, a 2012-es A Simpson család – Maggie az óvodában című rövidfilmet pedig Oscar-díjra jelölték az animációs rövidfilmek kategóriájában. A család csillagot is kapott a hollywoodi Hírességek sétányán.

Még több kaland

Sir David Attenborough angol természettudós, dokumentumfilmes, az ismeretterjesztő tévé-műsorok egyik úttörője immár 92 éves. Attenborought először a rádiózás érdekelte és sok brithex hasonlóan neki sem volt tévéje. Azután mégis a tévézésnél kötött ki és az ötvenes években már a BBC-nek dolgozott. Érdekes, hogy kezdetben nem állt szívesen a kamerák elé, mert a főnöke

szert túl nagyok voltak a fogai, de egy idő után ezen túltette magát. Az elmúlt több mint öt évtized során Attenborough lenyűgöző természettudósokat készített. Sorozatain szó szerint generációk nőttek fel. Úgy tudni, a BBC Earth nemrég bejelentette, hogy több sorozaton dolgozik, például a Perfect Planeten, amelynek a bemutatója jövőre lesz, a Frozen Planet II-n, amelyet 2021-ben sugároznak, a 2022-re tervezett Planet Earth III-n, de még ezek előtt, idén ősszel bemutatják a One Planet: Seven Worldsöt, David Attenborough

közreműködésével. Jó hír viszont azok számára, akik ezt nem tudják kívánni, hogy áprilisban indul a Netflix új dokumentumsorozata, az Our Planet, szintén David Attenborough-val.

Az új évaddal véget ér

Rami Malek a pályája kezdetén sorozatokban szerepelt, játszott például a Házi háborúban, azután láthattuk az Éjszakai múzeum mindhárom részében, időközben pedig feltűnt az Alkonyat záró részében is. Leginkább mégis a Mr. Robot című sorozat főszereplőjeként hívta fel magára a figyelmet, még azelőtt, hogy Freddie Mercury formázta volna meg a számos díjat kapó Bohém Rapszódia című filmben. A Mr. Robot 2015-ben indult. Elliotról szól, aki nappal rendszergazdaként dolgozik egy biztonsági vállalatnál, éjjel viszont hackerként működik. Eddig három sikeres évada volt a sorozatnak, amelyben egy másik ismert színész Christian Slater is szerepel. Úgy a sorozatot, mint a két színész játékát is dicsérettel illette a szakma és a kritikusok. Épp emiatt lepődtek meg a rajongók, amikor kiderült, hogy a készülő negyedik évaddal véget is ér a széria. Az utolsó évad 12 részt tartalmaz majd, és talán még idén elkezdik sugározni.

Összeállította: Lukács Melinda

Debütáló lemeze jelenik meg

Billie Eilish, teljes nevén Billie Eilish Pirate O'Connell, feltörekvő amerikai énekes, dalszerző, aki még csak 17 éves. Dalokat írni és énekelni 11 évesen kezdett el, felnézve a bátyjára, Finneas O'Connellre, aki szintén zenével és színészkedéssel is foglalkozik, szerepelt egyebek közt a Glee című sorozatban. Billie debütáló dala, az Ocean Eyes 2016-ban jelent meg, A dalhoz klipet is készített, majd pedig kiadta a Six Feet Under című dalt is. A következő évben egy közléplemez jelentette meg, amely az Ocean Eyes négy változatát tartalmazza, ezután pedig a Bellyache című dallal rukkolt ki. Ebben az évben bemutatta a Bored című dalt is, amely a Tizenhárom okom volt című sorozatban is hallható volt. A sikeren felbuzdulva további dalokat írt, tavaly együttműködött Khaliddal és a közösen készített Lovely című dal az említett sorozat második évadában kapott helyet. Mivel Billie rajongótáborra egyre bővül, elérkezettnek látta az időt, hogy elkészítse első, azaz debütáló lemezét, amely tavaszra jelenik meg When We All Fall Asleep, Where Do We Go? címmel. Úgy tudni, hogy a teljes lemezt Billie és Finneas írták turné közben, a felvételek pedig bátyja szobájában készültek, Los Angeles-i otthonukban.

Elpusztult Oreó

Oreó, a mosómedve, kilencéves korában, rövid betegség után elpusztult. A szomorú hírt A galaxis őrzői hivatalos Facebook-oldala nemrég tudatta a rajongókkal. Oreó ugyanis nem számított átlagos mosómedvének, sőt, valóságos sztár volt. Ő inspirálta A galaxis őrzői filmekben szereplő, eredetileg Bradley Cooper hangján megszólaló Mordály, illetve Rocket karakterét, vagyis róla mintázták a beszélő mosómedve mozgásának és mimikájának nagy részét. A film rendezője, James Gunn rendszeresen posztolt képeket kedvencéről és igen sok időt töltött vele. Oreó volt az egyetlen kézhez szoktatott, szelíd mosómedve a forgatáson. Még a film vörös szőnyeges eseményein is megjelent, és nagyon jól tűrte a rivaldafényt. A filmkészítők viccesen azt is megjegyezték, hogy ennek ellenére a hírnév sose szédítette meg. Oreót mindössze kétnapos korában fogadták örökbe, mivel az anya nem volt képes szoptatni az almot. Őt azért választották ki, mert sokkal hamarabb tanult meg üvegből inni, mint testvérei, de még ennek ellenére is nagyon kevés esélye volt a túlélésre. Szerencsére ezután még évekig okozhatott sok örömet és vidám perceket a környezetének. Oreó volt úgymond a mosómedvék nagykövete, és beteg gyermekekhez is elcipelték.

Nő nyert a rapalbum kategóriában

Nemrég került sor a világ egyik legrangosabb zenei díjátadójára, a Grammyre. A legjobb felvételnek, zeneszámnak, videónak és rap fellépésnek járó díjat is Childish Gambino This is America című dala kapta meg. Szintén négy Grammyt nyert Kacey Musgraves, akinek Golden Hour című country albuma az év lemeze lett. Kiemelkedő új előadóként Dua Lipát díjazták a legjobb tradicionális popalbumért, Willie Nelsont a My Way című lemezeért, és díjat kapott Ariana Grande Sweetener albuma is. Nem távozott üres kézzel Lady Gaga sem, aki három Grammyt nyert. Dance/Electronic kategóriában díjazott lett Silk City és Dua Lipa Electricity című dala, valamint a Justice duó Woman Worldwide című lemeze. Rock kategóriában Chris Cornellt posztumusz, a High on Fire-t, a St. Vincentet és a Greta

Van Fleetet emelték ki. A legjobb alternatív zenei album Beck Colors című lemeze lett. R&B kategóriában díjazták H.E.R.-t, Leon Bridgest és Ella Mait. Rap kategóriában díjat kapott egyebek közt Drake, Cardi B pedig az Invasion of Privacy című debütáló lemezeért a legjobb rap albumnak járó díjat vehette át. Ezzel a Grammy történetében először fordult elő, hogy nő nyert ebben a kategóriában. Számos más kategóriában is díjakat osztottak, a legjobb reggae album például Sting és Shaggy 44/876 című lemeze lett. A 61. Grammy díjátadót Alicia Keys vezette.

Meghódítják a világot

Az Attraction Látványsszínházat Szűcs Zoltán hozta létre 2004-ben. Szűcs Zoltán breaktáncosként kezdte pályafutását, 1993-ban csapatával megnyerte a Magyar Televízióban futó Ki mit tud?-ot, majd alapítója lett a 90-es évek híres triójának, a Hip Hop Boyznak. A feloszlás után megalapította az Attractiont, amely a táncműfaj széles skáláját művelő előadóművészekből áll. A csapat az egyre látványosabb produkciókkal hívta fel magára a figyelmet, fantasztikus előadásaiikkal érdekesítő történeteket mesélnek el. 2007-ben a Csillag születik tehetségkutatóban mutatkoztak be, ezek után felléptek egyebek közt Sanghajban, Törökországban és Dubajban is. 2012-ben elindultak meghódítani Európát, szerepeltek a német Das Supertalent tehetségkutatóban, ahol bejutottak a legjobb 24 közé, a következő évben viszont megnyerték a Britain's Got Talentet. Ez volt az első külföldi szám, amely győzött a műsorban, és az a megtiszteltetés érte őket, hogy előadhatták produkciójukat az angol királyi család előtt. Tavaly ismét diadalmaskodtak, ezúttal a Britain's Got Talent világversenynél, amelyen az előző évek nyertesei vettek részt. A Látványsszínház folyamatosan fellép külföldön, jártak már Mexikóban, Kínában és Spanyolországban is. Idén alkalmat kaptak arra is, hogy a legjobbak közt versenyezzenek az America's Got Talent: The Champions megmérettetésben.

Jelige: „LOVE.LOVE.LOVE”

Kedves Bizalmas sorok!

Nyolcadikos fiú vagyok, aki hosszú gondolkodás után jelentkezik segítségért. A problémám egy lánnyal kapcsolatos. A lánnyal, akiről szó van, nagyon jól megértjük egymást. Azt mondta, hogy szeret, és én is bevallottam neki, hogy mit érzek. Mindent tudunk egymásról. Azonban kis apróságokon lépten-nyomon összeveszünk, és eddig mindig kibékültünk. Most, az utolsó összeveszésünk óta elmúlt egy hét, és sem ő, sem én nem tesszük meg a lépést, hogy kibéküljünk. Én a lányt nagyon szeretem, és most nagyon boldogtalan vagyok. Kérlek, segíts, mit tegyek, hogy helyre jöjjenek a dolgok!

Válasz:

Mindenek ellenére örülök, hogy jelentkeztl, pontosabban hogy végre egy fiú is jelentkezett. Annak viszont nem örülök, hogy boldogtalan vagy, és nem érzed jól magadat a saját bőrödben. Azt hiszem, hogy ti ketten nagyon kedvelitek egymást, csak nem találtátok meg a közös hangot. Egy kicsit turbulens az összecsiszolódások, valami miatt. Általában ilyen fiatal korban nem nagyon tudjuk, mit kezdjünk, hogyan viselkedjünk bizonyos helyzetekben. Sokszor a szüleinknél látott és tapasztalt problémamegoldási mintákat követjük, hisz ezekkel volt kapcsolatunk, ez ivódott belénk. Valamelyiktek szülei valószínűleg ilyen kis „csatákkal” kommunikálnak. Ezért lenne jó, ha megbeszelnétek, hogy mit tapasztaltatok, mit vártok el egymástól. Mivel mind a ketten egy kicsit önfejték is vagytok, próbáld meg te megtenni az első lépést a békülés felé. Le kell küzdened a sértődöttség érzését, összeszedni a bátorságodat és megszólítani a lányt, nyújts neki békejobbot. Bárhogyan is végződik a kísérleted, te csak nyerhetsz! Először is tisztázod a helyzetet, és megtudod, mit várhatsz ettől a lánytól. Vagy kibékülsz vele, vagy továbblépsz, ha kiderül, hogy nincs mit várnod ettől a lánytól, sem szerelmet, sem barátságot.

Jelige: „Várom a tavaszt”

Kedves Bizi!

Rendszeresen olvasom a Jó Pajtást és a Bizalmas sorokat is. Bevallom, nem gondoltam volna, hogy egyszer én is a levélírók közé kerülök. Az én gondom az anyukám. Többszörösen is. Hétvégeken, a lányok közül csak nekem kell este tízkor otthon lennem, a többieket a szüleik 11-ig, sőt néha tovább is engedik. Nem tudom, hogyan magyarázzam meg anyukámnak, hogy ez nagyon rövid idő a szórakozásra, barátkozásra, a fiúkkal való ismerkedésre. Pont akkor kell hazamennem, amikor a legérdekesebb és a legjobb a hangulat, akkor kell otthagynom a társaságot, ami miatt szégyeltem magam. Nem tudom megértetni vele, hogy én már nem vagyok kiscyberek! A másik problémám is az anyukámmal kapcsolatos. Van néhány kedvenc együttesem, pl. a Tokio Hotel, a számaikat egész nap hallgatnám, ha lehetne! Anyukám viszont utálja ezt a zenét. Bejön hozzám a szobámba, és kikapcsolja a CD-lejátszót. Azt szokta mondani, hogy nem is tudja, hogyan lehet ilyen számokat hallgatni. Inkább olyan zenét hallgassak, amit ő is kedvel. Ilyenkor mindig összeveszünk. Nem tudom, miért ilyen? Miért keseríti az életemet? Csak azt ne mond, hogy beszélgessek vele erről, mert vele beszélgetni nem lehet!

Kérlek, segíts, mit tegyek!

Válasz:

Bárhogy igyekszem, nem tudok mást ajánlani, mint hogy beszéljessél mindenről anyukáddal. Mielőtt egyezkedni kezdenél vele, tegyél meg néhány érett lépést, amivel bebizonyíthatod neki, hogy tényleg nem vagy már kiscyberek. A gyakorlatban mutasd meg neki az érettségedet és azt, hogy megbízhat benned, minden szempontból. Első lépésed az legyen, hogy gyűjtsd a zsebpénzedet és vegyél magadnak egy jó fülhallgatót, amelyekkel csak te hallgathatod a kedvenc zenéidet, nem zavarva és megterhelve a családod többi tagját. Így óvd meg a dobhártyájukat és a család idegeit. Te azt hallgatsz, amit akarsz, az anyu pedig érje be a saját kedvenceivel. Minél előbb lepjétek meg egy saját zenegéppel. Beszélj meg az apuval, hogy vegyetek neki egy CD- vagy MP-lejátszót és mellé a kedvenc számainak

kompilációját. Persze, ne hagyjátok ki a megfelelő fülhallgatót se. Hogy kiengeszteld és az anyu kedvében jársz, hébe-hóba hallgasd vele a kedvenc számaidat. Sőt, együtt még táncolhattok is egyet. Ami pedig az esti szórakozást illeti, az anyunak részben igaza van. Az ilyen idős tiniknek nem jó, ha éjszaka sokáig szórakoznak. Gondold át, mennyi időre van szükséged, hogy egy ilyen bulis este után elaludjál. Föl vagy dobódva, pezseg benned az élet és tetterő, és nem jön álom a szemedre a sok élménytől. Ugyanakkor, ha másnap reggel iskolába kell menned, nem tudsz kikelni az ágyból, fáradt, kialvatlan vagy. Az órákon nem tudsz odafigyelni, lépten-nyomon elkalandoznak a gondolataid, elbóbiskolsz, nem emlékszel az órán elhangzottakra stb. Ezt pedig a tanárok veszik zokon. Ezért kezdetnek hétvégeken próbáld meg kompromisszumos időt kieszközölni az anyunál. Pl. először is a plusz 15 percet próbáld megkapni. Ha utána időben hazaérsz, nem késel, és látják, hogy megbízhatnak benned, néhány hónap múlva, tárgyalásokat folytathatsz a további hosszabbításokról. Persze, igyekezz az iskolai eredményekkel is kiérdemelni a hosszabb kimenőket.

Jelige: „Piroska”

Kedves Bizalmas sorok!

Én 13 éves lány vagyok. Amikor 12 éves voltam, jártam egy fiúval, nevezzük K-nak, ő volt az első. És azóta, semmi! Annyi fiút és lányt ismerek, akik nem szépek, és mégis járnak valakivel! Arra is gondoltam már, hogy biztos azért van így, mert nem vagyok szép, de örömmre, van aki engem tart szépnek, és magát látja csúnyának! Nem tudom, hogy azért mondta-e, hogy nekem akart szépet mondani, vagy igazából is így van. Diszkóba, bulikba még nem járok. Nyáron és télen is a táborokban szoktam ismerkedni. Van-e olyan fiú, aki járna velem??? Talán nem merik megmondani? Mert volt ilyen is. Mit tegyek, hogyan viselkedjek velük, hogy végre nekem is legyen fiúm?!

Válasz:

Kedves Piroska!

Tisztázd le, hogy ez a járásos dolog nem olyan egyszerű, és nem parancsszóra történik. Jó lenne, ha egy kicsit lassítanál és leállnál a fiúkereséssel! Nem kell félned, nem maradsz le semmiről se! Elegendő idő van még az életben, hogy rátalálj arra, akivel jól érzed magadat, megdobogtatja a szívedet és aki viszonzozza az érzelmeidet. Azt is tudnod kell, hogy nem kell mindenáron járni valakivel, még ha nem is tetszik, csak azért, mert nem szeretnél lemaradni a többiektől. Ez a lépés csak akkor következzen be, ha úgy igazából tetszik a fiú, és te is tetszel neki. Írod, hogy a táborokban ismerkedsz. Ha megfelelően ápolod az ott kötött ismeretségeket, barátsággá változnak. És ez az, ami a fontos: a BARÁTSÁG. Az, akinek barátai vannak, a barátságokon keresztül tanulja meg (a szüleink, nagyszüleink szeretete mellett), hogyan kell a másikat szeretni. Tehát barátkozzál mind a táborokban, mind itthon, az iskolában, az iskolatársaidal, és nemsokára neked is lesz fiúd. Ez akkor fog megtörténni, amikor eljön az ideje, amikor megértél erre. Ha továbbra is érdeklődő, kedves, mosolygós, természetes tini lányként viselkedsz, akad majd jó néhány udvarlód is. Néha bizonyos dolgokat nem AKARNI kell, hanem türelemmel, erőszakoskodás nélkül kivárni.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

1. Milyen helyen laksz?

- a) Nagy kertes ház
- b) Lakótelepi ház
- c) Emeletes ház

2. Mennyi időt töltesz otthon?

- a) Suli után rögtön hazamegyek, így sokat vagyok otthon.
- b) Vannak napok, amikor később érkezek meg.
- c) Mindig este érek haza, mert elfoglalt vagyok.

3. Mi jut először eszedbe, ha meglátsz az utcán egy sebesült kutyát?

- a) „Jaj, szegény! Rögtön megsimogatom!”
- b) „Óvatosan! Nem biztos, hogy barátságos!”
- c) „Nem nyúlok hozzá, biztosan megharapna!”

4. Mennyire ügyelsz a szobád tisztán tartására?

- a) Rendszeresen takarítok.
- b) Akkor rakok rendet, ha már nagyon zavar a rendtelenség.
- c) Utálok takarítani!

5. Melyik állattól irtóazol?

- a) Pók, darázs, szöcske.
- b) Kígyó, béka, gyík.
- c) Nem félek semmilyen állattól.

Milyen állat illik hozzád?

Ki ne szeretne egy pih-puhi társat maga mellett?
A tesztből megtudod, milyen háziállat való neked!

6. Allergiás vagy az állatszőrre?

- a) Nem.
- b) Igen.
- c) Nem tudom.

7. Fogadnál örökre állatot menhelyről?

- a) Igen, mert így megmentem az életét.
- b) Csakis tenyésztőtől vennék, hogy fajtatiszta legyen.
- c) Nem, mert tartanék attól, hogy koszos, és beteg.

8. Szeretsz állatkertbe járni?

- a) Nem, mert sajnálom az állatokat, hogy fogságban vannak.
- b) Igen, mert olyan állatokat is láthatok élőben, amelyeket eddig csak könyvekből ismertem.
- c) Nem voltam még állatkertben.

9. Miért szereted/szeretnél háziállatot?

- a) Mert szeretetet tudnak adni.
- b) Mert saját kis világuk, és környezetük van.
- c) Mert a lakás díszei.

10. Szerinted az állatoknak is vannak jogai?

- a) Persze, mivel ők is érző lények.
- b) Nem mindegyiknek van.
- c) Nincsenek, mert ők nem emberek.

11. Milyen hangulatú ember vagy általában?

- a) Vidám.
- b) Türelmes.
- c) Nyugodt.

Értékelés

Legtöbb a) válasz: Szőrmókbarát

Igazi állatbarát vagy. Főleg az ölegetni és simogatni való szőrös állatokat kedveled. Legyen az kutya, macska, nyúl, hörcsög, ló vagy tengerimalac, mindegyikkel jól tudsz bántani. Megfelelően gondoskodsz róluk, és legszívesebben az összes szabadidődöt is velük töltenéd. Nem zavar az sem, ha valami csínytevésen kapod őket, mert ezeket feledtetni a megannyi öröm és szeretet.

Legtöbb b) válasz: Tollas csodák
Türelemmel viselkedsz azon állatok iránt, amelyek szeretnek nagy zajt csapni. Ezért neked papagáj, kanári, és más tollas házi kedvenc való. Igaz, hogy kalitkában élnek, mégis szükségük van reptetésre, persze csakis a gazdi felügyeletével. Szereted, hogy könnyen megtaníthatod őket egy-egy mutatványra is. Lehet, hogy a családod nem örül az új jövővénynek, de te meggyőzöd őket, hogy megfelelően tudsz gondoskodni róluk.

Legtöbb c) válasz: Terráriumi lakók és halak

Nem érzed olyan közel magadhoz az állatokat, hogy azok közvetlenül veled éljenek. Jobban kijössz velük, ha elkülönítve vannak a szobádban, mint például a pókok, gyíkok, kígyók, teknősök és díszhalak. Így nem kell attól félned, hogy valami kárt csinálnak vagy bepiszkítják a padlót. Mindig megtalálod őket, hiszen nem tudnak világgá menni. Sajnos velük nem lehet játszani, csak kívülről lehet figyelni a viselkedésüket, de neked ennyi pontosan elegendő.

Skandináv rejtvény

Mai rejtvényünkben egy sokáig megfejthetetlennek tűnő ősi írásmód megfejtőjének nevét rejtettük el.

	SUGALLAT	999	OLASZ FOLYÓ	LÉTEZETT	KÉMÉNYSEPRŐ IGEJE	DÉL	KELET
	SZÉN	AFRIKAI ÁLLAM	KISTERMETÜ LÓ	KIS KORNÉLIA	I. A.	ÉSZAKI ORSZÁG	
							KÁLIUM ADOGAT A TENISZBEN
	ÉLNI EGYENEMŰI CSODÁS TÖRTÉNET		RÉGI	NEDVSZÍVÓ PAPÍR (ÉK. H.) DUNA NEMETÜL			MAGYAR VÁROS (ÉK. H.)
			EEE		TÖRÖK- ORSZÁG	OROZS BETŰI KEVERVE EGY NEMETÜL	
CSATTANÓS TÖRTÉNET	OROSZ LOVAS NÉP DSH	MILLIÓ- SZOROS	JAPÁN FŐVÁROS ÉSZAK-AFRI- KAI NEMZET		ELGONDOL NEHÉZFEM		
		50	NÉZ BETŰI	NÓRÁCSKA		MAGYAR VÁROS	
		BŐR		FÉL ÖT!			
A KIRÁLYNÉ NYAKLÁNCA CÍMŰ MŰ ÍROJA					NORD	G. V.	NORVÉGIA
					VAS	LÉHA EGYENEMŰI	
EURÓPAI FŐVÁROS		AUSZTRIA	A 3. ISME- RETLEN SUGÁR	UFO BETŰI		KÜSZÖ- NÖVÉNY GRAMM	
	VIDÁM MŰSOR				VEGE AZ ÉLETÉNEK		

NETIKETT?

Hálózati illemszabály

Ma a viselkedési szabályok összességét etikettnek hívjuk, ennek mintájára az internetes hálózaton a hálózati illemszabályt netikettnek is nevezhetjük, mely az internet használatának általános illemszabályait foglalja össze. Erre azért van szükség, hogy az emberek az internet használatában is udvariasak, segítőkészek és türelmesek legyenek. A legtöbb hálózati illemszabály az elektronikus levelezésre vonatkozik. Az e-mail legvonzóbb tulajdonsága,

hogy gyors, ezért nem illik levelezőpartnerünket napokig megvárakoztatni a válasszal. Ha levelet írunk, minél rövidebben és érthetőbben fogalmazzuk meg, de azért ne legyen túlságosan a lényegre koncentráló sem. A reklám jellegű szövegeket kerülni kell, nem illik ilyeneket levélben küldeni.

Az elektronikus kommunikációból hiányzik az arcjáték és a hangszín. Érzelmünk jelzésére ezek helyett írásjelekből készített képecskéket, emotikonokat használhatunk, például: :-) az öröm, ;-) a kacintás, jókedv, és :- (a szomorúság kifejezése. A csupa nagybetűs írás kiabálásnak minősül. A levél fejlécében mindig célszerű kitölteni a levél tárgya sort, amely visszatükrözi a levél tartalmát. Elektronikus levelekben sem szabad illetlen kifejezéseket használni!

A talk program két ember közötti online, azaz valós idejű kommunikációra, párbeszédre való, gépelt szövegeket továbbít. A talk használ-

latokor használjunk vegyesen kis- és nagybetűt, akárcsak a közönséges íráskor, mert a csupa nagybetűs írás olyan, mintha kiabálnánk!

Mondandónk befejezését két Enter leütéssel jelezzük. Így szövegünk befejezése után egy üres sort is jelzünk. Partnerünk innen tudja, hogy ő következik. Ha be akarjuk fejezni a párbeszédet, mindig írjunk elköszönést, és várjuk meg a másik fél köszönését is.

KÖZÖSSÉGI MÉDIA

Mire használd és mire ne?

Ahhoz, hogy ne bánts meg senkit, ne hozd magad kellemetlen helyzetbe, ne tedd tönkre a barátságod vagy a kapcsolatod, vannak bizonyos szabályok, amiket a közösségi média használatával kapcsolatban szükségszerűen betartanod. Lássuk, mik ezek!

Ne tegyél közzé mindent az életedről!

Az egyik legfontosabb közösségi oldalakkal kapcsolatos tanács az, hogy ne tereged ki az életed minden részletét. Lehet, hogy lelki krízisen mész keresztül, de ne a közösségi médián keresztül oszd meg a problémáidat – akkor se, ha a felhasználóneved nem utal a valódi kilétedre. A többiek talán majd szórakoztatónak tartják, de semmiképpen sem vonzóznak.

Ne gonoszkodj!

A kárörvendés nem szép dolog, ezért inkább kerülj az ilyen típusú megnyilvánulásokat – és ne csak a közösségi oldalakon. Arrogánsnak, gőgösnek tűnhetsz tőle. Ne feledd, a közösségi portálok célja elsősorban a kapcsolatteremtés, és jobb, ha tudod, hogy a kárörvendő emberek nem azok, akikkel bárki is kapcsolatba szeretne lépni.

Ismerd meg!

Minél többet lógsz egy közösségi oldalon, annál inkább rá fogsz jönni, hogyan kell azt használni. Így megtanulhatsz, hogy mikor posztolj valamit, amire fel akarsz hívni a figyelmet, vagy hogyan hasznosítsd a közösségi oldalakon fellelhető információkat.

Párkapcsolati problémák: maradjon a saját ügyed

A párkapcsolati problémáid nem tartoznak rajtad kívül senki másra. Azokat, akik kitergetik társas problémáikat vagy panaszait, mások éretlennek tartják. Mindegy, hogy pillanatnyilag milyen szomorú vagy zaklatott vagy, ne az interneten oszd meg az ilyen problémáidat!

Ne kritizálj!

Ne az interneten adj hangot a nemtetszésednek egy személlyel vagy dologgal kapcsolatban! A közösségi oldalakat nem arra kell használni, hogy azokon keresztül fejezd ki a dühödöt. A véleménynyilvánítással

nincs probléma, de fontos, hogy ne ess túlzásokba, és csakis olyan sorokat tegyél közzé, amit később sem fogsz szégyellni. Az internet nem felejt – ezt jobb, ha tudod!

Használd jobb dolgokra!

Ha valamire érdemes használnod a közösségi oldalakat, akkor az ajánlás. Ide tartoznak a jótékonysági javaslatok, tippek, mások bátorítása, motiváló idézetek és ártalmatlan reklámok posztolása. A közösségi média az egyik legjobb módja a pozitív gondolatok széleskörű közvetítésének. Az emberek is jobb színben fognak látni, ha valami olyat posztolsz ki, aminek kellemes üzenete van.

Posztolj tippeket és trükköket!

Mindegy, hogy pénzpórolásról, hasznos weblapokról vagy életmódtanácsokról van szó – az emberek imádnak az interneten ilyesmire olvasni. Ráadásul az internetes hírnevednek is jót fog tenni, ha ismert leszel a segítőkészségedről.

Tanulj!

Mindenkinek fontos, hogy minél többet tudjon meg a közösségi oldalakról – és hogy azokat a saját hasznára tudja alkalmazni. Olvass blogokat, fórumokat a témáról, keress weblapokat a tippekért. Minél többet tanulsz, annál többet tudsz hasznosítani. A közösségi média lehet nagyszerű eszköz, de ártalmassá is válhat. Minden attól függ, hogyan használod. Emlékezz, az internet teljesen publikus, így minden, amit kipoztolsz, már nem csak a tiéd lesz.

Használd okosan és felelősségteljesen!

Mosolygós fejecskék - smile			
😊 Mosolygó arc	:-) vagy :)	😄 Arc nagy mosollyal	:-D vagy :D
😮 Meglepett arc	:-O vagy :O	😬 Arc kinyújtott nyelvvél	:-P vagy :P
😏 Kacintó arc	;-) vagy ;)	😞 Szomorú arc	:-(vagy :(
😓 Zsávarban lévő arc	:-S vagy :S	😜 Kiábrándult arc	:- vagy :
😭 Síró arc	:(😇 Szégyenlős arc	:-\$ vagy :\$
☹️ Forró nap	:(H) vagy :(h)	😡 Mérges arc	:-@ vagy :@
😇 Angyal	:(A) vagy :(a)	😈 Ördögfej	(6)
😬 Titkos arc	:-#	😄 Vicsorgó arc	Bo
😬 Idétlen arc	:-	😄 Gúnyos arc	^o^
😄 Sugdókzó arcok	:-*	😄 Beteg arc	+o(
😄 Tanácstalan arc	:-^	😄 Gondolkó arc	*-)
😄 Bulizós arc	<:o)	😄 Szemforgató arc	8-)

BARKÁCS

Mit kezdünk az üres üvegekkel?

Érdekes ötleteket ajánlunk a figyelme-tekbe. Ezúttal az üres üvegek újrahazno- sításához adunk néhány tippet. Próbáljátok ki ti is!

Fessük be! Most ne a szokásos módon, kívülről, hanem inkább az üvegek belsejét fessük be valamilyen vidám színnel! Egé- szen más hangulatot árasztanak, nem is kopik le a színük olyan hamar, emellett pedig hangulatos dekorációk.

Üvegfestéssel tulajdonképpen bármil- yen üvegtárgyat lehet díszíteni: vázát, befőttesüveget, fűszeres üvegcsét, üveg- gömböt, üvegméceszt, üvegtálat, de akár tükröket, tükrörcsompéket is. Az üvegfes- tés a mosogatást is bírja, ha a festéket a leírásának megfelelően kiégetjük.

Nagy gyakorlattal és tapasztalattal függőleges felületeket is lehet oldószeres üvegfestéssel festeni, de igazán könnyű dolgunk akkor van, ha az üveglapot víz- szintes felületre tudjuk fektetni. A leg- könnyebb síküveg lapokkal dolgozni: az üveglap szélén rézkeret fut végig, apró akasztóval. Tanulásra bármilyen letisz- tított üveglap megfelel, egyetlen dologra kell figyelni, hogy minden zsíros szennye- ződéstől megtisztítsuk. Munka előtt a

felületet bő szappanos vízzel mossuk le. Azután már csak fantáziára és kézügyes- ségre van szükség.

Borítsuk be újságpapírral vagy egy régi könyv lapjával!

Decoupage ragasztóval könnyen ra- gaszthatunk papírféléket üvegre is, így ha- mar elkészülhet például egy romantikus mécesstartó, díszdoboz, akár virágcserepé, mint azt a képen láthatod.

Fessük mintásra!

Csupán a kreativitásunkon múlik, hogy milyen végeredmény születik ennél a technikánál. Maszkolószalaggal vagy bármilyen alakú matricával dolgozhatunk, amelyeket különböző elrendezések- ben az üvegre téve, majd festékspray-vel lefestve izgalmas kis alkotásokkal gazda- godhat otthonunk.

Legyen feliratos!

Egy-egy motiváló kifejezés vagy épp egy rövid üzenet teljesen más hangula- tot ad az egyszerűen lefestett üvegeknek. Kerülhet még rá pár kiegészítő dekoráció: szalag, masni, sodort zsinór.

Mosolyogni kötelező!

A mosoly az egyik legfontosabb jelzés, amit egy- másnak adhatunk. Ez jelzi, hogy szeretjük, tiszteljük, elfogadjuk a másikat, megmutatja szándékaink tisztasá- gát, jóindulatunkat, kedvességünket.

Mosolyt kapni is jó érzés, közelebb hozza egymás- hoz az embereket, boldogabbá teszi őket. Ennek ellené- re kevés a mosoly.

Az utcán, a buszon az emberek többsége közönyös, a boltban az eladó többé-kevésbé udvariasan, de szo- morú ábrázattal szolgál ki, komor a könyvtáros, az or- vos és a postás is. Sokszor mosolytalanok vagyunk saját családjunkban is. A munka, a háztartás, a mindennapi küszködés során elfelejtjük, hogy mosolyogni jó! Mo- solyogni jó!

- A mosoly nemcsak azt hangolja jó kedvre, akinek szól, hanem azt is, akitől jön.
- Aki mosolyt ad, az kapni is fog.
- Egy mosollyal veszekedéseket csitíthatunk le, sí- rást állíthatunk el, vitákat oldhatunk meg.
- A mosoly javítja önbizalmunkat, magabiztossá- gunkat.
- Aki mosolyog, azt jobban szeretik, azzal szíveseb- ben beszélgetnek.
- Akire mosolyognak, az megnyílik, szívesebben beszél magáról, élményeiről.

Éppen ezért mátol a jelszó: Mosolyogj!

EGÉSZSÉG

Lúdtalpas lennék?

A kamaszoknál viszonylag gyakori a lúdtalp. A gyerekek lábboltozata a járás során fejlődik és veszi fel a végleges alakját. Az ép lábboltozat íves, a lúdtalp pedig az ettől való kóros eltérés. A csontok, ízületek, szalagok és izmok tökéletes felépítése olyan rugalmas és teherbíró szerkezetet hoz létre, amely hordozza a test súlyát, tompítja a járás során keletkező rez- géseket, alkalmazkodik a talaj egyenetlenségeihez. Ez a finom összhang bomlik meg akkor, amikor a szalagok és izmok gyengesége folytán a bol- tozatos szerkezet sérül.

A lúdtalpas ember hosszanti lábboltozata lelapult, talplyomatának képén a középső rész kitöltött. Ez fáradékonyságot okozhat, a lúdtalpas ember nem szeret futni, járni, fájlalja a lábát, hátát. A legegyszerűbb az, ha megelőzzük a kialakulását. Amikor csak lehet, járj természetes ta- lajon mezítláb! Ilyenkor a fűszálak, kavicsok csiklandozása, ingerlése a talp izmait munkára fogja, és erősíti azokat. Nagyon jók a speciális játé- kos tornagyakorlatok is, amikor babot, golyót, ceruzát kell felszedgetni a lábujjaiddal, illetve a lábujjon vagy sarkon járás.

Káros lehet a korai cipőviselés és a sima felületen való járkálás. Ezek ellustítják a láb kisizmait. Nagyon fontos még az elhízás megelőzése, hiszen a lúdtalp egyik kiváltója lehet az is, ha a túlsúly cipelése miatt megnyúlnak a talp szalagjai.

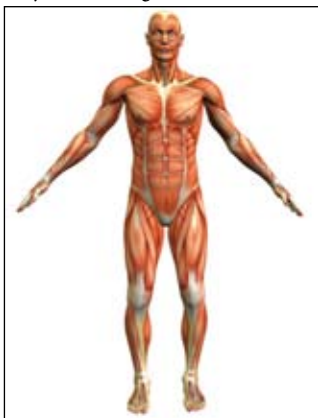
Lúdtalpbetét csak nagyon súlyos, tornával már nem jól kezelhető esetben javasolt, mert ez passzivitásra készíti a lábat. Indokolt esetben azonban fontos hordani, mert ezzel megelőzheted a szövődmények ki- alakulását.

Mindaz, amit nem tudtál, de tudnod kell

Vajon tudtad-e, hogy körülbelül 650 különböző izmod van? A legkisebb a kengyelizom, ami a füledben van. Vajon mi adja a vér színét, mennyit bír el egy hajszál, vagy mekkorát nő a hajunk egy hónap alatt? Ezekre a kérdésekre kapod meg az alábbiakban a választ.

Az izmok

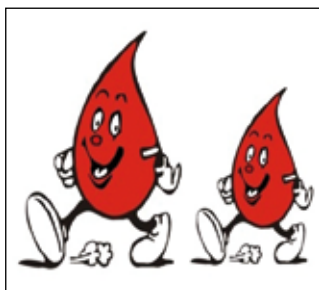
A testedben lévő izmok gondoskodnak arról, hogy mozoghass. Körülbelül 650 különböző izmod van. Nélkülük nem tudnál járni, beszélni, enni vagy lélegezni. Sok izmot inak rögzítenek a csontjaidhoz. Amikor egy izom összehúzódik, megmozgatja a csontot. A csontokat egymással összekötő ízületek pedig arról gondoskodnak, hogy a csontok csak bizonyos irányokban tudjanak mozogni.

Izмок elülső és hátsó nézetből

Izmaid közül sokat magad tudsz ellenőrizni. Az agyadtól kapják a parancsot, hogy például húzódjanak össze, és hajlítsák be a karodat. Ám olyan izmok is vannak, amelyeket akarattal nem ellenőrizhetsz. Közéjük tartozik a szíved, valamint a gyomor és a bél izmai. Legkisebb izmod, a kengyelizom a füledben található.

A vér színe

A vér színét a vörösvértestekben lévő vérfesték (hemoglobin) adja. Az a vér, amely a szerveidet vérellátó erekben folyik, oxigénnel van tele, a színe pedig világos vörös. Amikor a vértestek a vér oxigénjét már leadták a test szerveinek, a vér sötétebb és kékebb színű lesz.

Testünk számokban

A haj

- Az embernek átlagosan 100-150 ezer hajhagymája van. Az újszülöttek fejbőrének minden négyzetcentiméterén 1000, a 43-50 éveseknek már csak 300.
- Minden hagymából 20 szál haj fejlődik ki az évek során, és havonta átlagosan egy centimétert nő.
- A hajszál naponta kb. 0,35 mm-t nő.
- A növekedési fázisban levő hajszál évente mintegy 15 cm-t nő.
- Egy átlagos hajszál kb. 7 évig él.

Az emberi hajszál 3 kg-ot bír el.

A bőr

- Bőrünk felülete kb. 18 000 négyzetcentiméter, felületén 50 millió érzősejt található.
- Az emberi bőr tömege kb. 4 kg (más forrás szerint 2,7 kg).
- Életünk során a bőrünkről lehámlott sejtek mennyisége kb. 20 kg.
- A szánkat hétszer olyan vékony bőrreteg fedi, mint a kezünket.

Találós kérdés

Van nekem egy gombolyagom, hét kis lyukat találsz azon. Mi az?

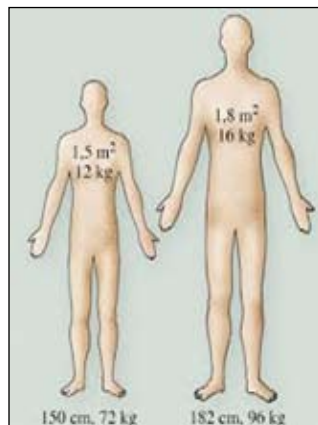
Tető alul, tető felül, beszéd szól a kettő közül.

(K: fej, száj)

(Megértés, ha nem találta volna)

- Normális hőmérsékletnél, nagyobb megerőltetés nélkül a ve-rejtékkel bőrünkön keresztül 500 ml víz távozik naponta a szervezete-tükből.

Az ember bőrét kb. egymillió szőrtüsző borítja.

Ki hinné, hogy ennyi bőrünk van?!

Csont, csontrendszer, gerinc

- A felnőtt ember csontváza 206 csontból áll.
- Születéskor még kb. 300 csontunk van, közülük néhány a gyermekkorban összenő.
- Gerincoszlopunk 7 nyaki, 12 háti, 5 ágyéki, 5 keresztcsonti és 4 farkcsigolyából áll.
- A lábfej váza 26 csontból áll (7 lábtöcsont, 5 lábközépcsont, 14 lábujjcsont), a nagyujjat 2, az összes többi ujjat 3 lábujjcsont alkotja.
- Lábunkat 26 csont, 33 ízület és 112 ínszalag alkotja (ezeket véredé-

nyek, inak, idegek bonyolult hálója szövi be).

- A koponya 22 különálló csontból áll.

A víz

- Agyunknak 85 százaléka, tüdőnknek és veséinknek 80 százaléka, a vér 79 százaléka, szívünk 77 százaléka, a máj és az izmok 73 százaléka, a bőr 71 százaléka, és talán meglepő, de csontjaink 22 százaléka és a fogak 10 százaléka áll vízből.

- A gyerekek szervezetének víztartalma magasabb (75%), mint a felnőtteké, ez a vízmennyiség pedig egy idős személynél akár 50%-ra is csökkenhet.

- A szomjúságérzet sokunkban nem elég erős, így gyakran csak akkor leszünk szomjasak, amikor szervezetünket már a kiszáradás fenyegeti.

- Vízháztartásunk egyensúlyban tartásának főszereplője a vese, de szerepet játszik abban a bélrendszer és tüdőnk, valamint bőrünk is.

ELSŐSEGÉLY

Jaj, folyik a vérem!

Láttam már sok merész gyermeket - felnőttet is -, aki úrrá lesz minden nehézségen, ám ha látja, hogy vér folyik, elsápad és kész elfutni, ahelyett, hogy segítene a bajbajutott társán. Mivel mindenkit érhet baleset, jó, ha tudjuk, mi a teendő ilyenkor. Lehet, hogy megszalad az éles kés, máskor egy kiálló vasdarab okoz sérülést, netán elesel, egy éles kő megsebez.

Ilyenkor fő a hidegvér, mert ha folyik is a „piros nedű”, semmi vész, tisztul a seb és hála istennek, van elég vére az embernek. Ha piszkos, poros a seb, először bő vízzel öblítsd le, mert biztosan nincs kéznél oxigénes víz, bár az jobb lenne, mert egyben tisztít és fertőtleníti is. Ezután a vérzés rendszerint magától is csillapodik, hiszen beindul a szervezet védekező folyamata, a véralvadás. Közben próbálj meg valamilyen fertőtlenítőszerrel előkeríteni, melyet egy csomócska vattára vagy kötszerre téve csak a seb környéki bőrfelületre alkalmaz és ne magára a sebre! Alkoholos vagy jódos fertőtlenítő helyett, szűkségből jó bármely tömény alkohol. Ezután - ha van kéznél - steril gézlapocskát követez, majd fásli, hiányában tiszta, fehér papírzsebkendő vagy valamilyen vászondarab.

Bár a lábbelink formája, színe és díszítése folyamatosan változik a divat változásaival együtt, van néhány cipő, amelyet nem pusztán a divattervezők fantáziája alakított speciális formájúvá. Ilyen az ókorban használt, színházi koturnusz vagy a főként Hollandiára jellemző, hétköznapi fapapucs, de ide sorolhatjuk az eső ellen hordott kalocsnit/kalucsnit is.

Holdjárók, csótányroppantók

A telitalpúnak nevezett szandálok és cipők talpa már jóval könnyebb és főként ruganyosabb anyagból készült, mint az ókori koturnuszok, ezért csak a járdaszéleknél és a villamossíneknél kellett nagyon figyelniük a viselőiknek, hogy ne billenjenek fel a koturnusz-szerű cipőjükkel.

Koturnusz, azaz vastag talpú cipő, amit az ókori görög szindarabok szereplői viseltek

A koturnusz ma is használatban van

A színjátszás hazájában, az ókori Görögországban hamar kialakult a játékok két legfontosabb műfaja: a tragédia és a komédia. És mivel a tragédiákban gyakran mondtak súlyos, nagy figyelmet érdemlő vagy fenséges hangulatúnak szánt gondolatokat a szereplők, a szerzők úgy érezték, hogy ehhez nem árt a színészek testi megjelenését is hozzáigazítani. Elsőként Aiszkhülosz vezette be annak gyakorlatát, hogy a színészek saruját vastag fatalpra erősítették. Olykor szinte egy oszlopnyi fadarab is odakerülhetett a tragédiákban játszó szereplők lába alá, akiknek bizonyára külön gyakorolniuk is kellett a biztonságos mozgást. Mindenesetre az ötlet elérte a célját: mind a tragédiák, mind az azokban játszó

Néhány lábbeli, mely sohasem megy ki a divatból

színészek nagy hatást gyakoroltak a nézőkre, és a koturnusz később még a fennhéjzás, a másik fölé való emelkedés törekvésének szimbólumává is vált. Ráadásul a huszadik század vége felé a hétköznapi cipők divatjába is bekerekedett, az ún. telitalpú cipők képében.

A kissé groteszk látvány a nyelvi fantáziát is alaposan meglódította. A telitalpú cipőkre ötletesebbnél ötletesebb elnevezések születtek. Mondták holdjárónak, szenesvasalónak, tócsalépőnek, traktorcipőnek, mocsárdagasztónak, árvízvédelmi cipőnek, gyalogcsónaknak és szőlőtaposónak. A szadizósabb kedvűek abból indultak ki, hogy hiszen élőlények is alakerülhetnek, így számukra a cipő csótányroppantó, jetigyalázó, halfiléző, békalapító vagy hangyatrancsírozó volt. Ha csak arra akartak utalni, hogy magasabb lesz tőle az ember, akkor magasles, tériszonysaru, ablak-kukkoló, létrapótló, karnistépő, svédsekrény vagy zsiráfetető volt a neve. A műszaki érdeklődésiek pedig villany szerelő cipőnek hívták, mondván, hogy a talp garantáltan jól szigetel. A telitalpú cipők divatja azonban ettől függetlenül sem tartott sokáig, hiszen ha nem is voltak különösebben veszélyesek, azért mégis csak többször kellett odafigyelni arra, hogy hová lép benne az ember, mint az egyéb cipők esetében. Ezért végül kikoptak a divatból, mígnem a század végén, főként néhány rock- és diszkógyűttesnek köszönhetően, ismét visszatértek a színpadra, és ezen keresztül a rajongók táborainak tagjai közé is.

A híres holland facipő

Bár facipőket sok helyen készítettek, ez a lábbeli mégis Hollandia egyik nemzeti sajátosságaként ismert. Nem csoda, hogy ott vált a legáltalánosabbá, hiszen Hollandia a tengerszint alatt fekszik, és a megalakulása kezdetétől folyamatosan a vízzel való küzdelem határozta meg az emberek életét. Ahhoz, hogy településeket hozzanak létre, stabil szárazföldekkel, rengeteg lecsapolást, vízelterelést kellett végrehajtaniuk, miközben az esőből is bőven jutott a területnek. Mindez azt jelentette, hogy rendszeresen vizes talaj volt a lábuk alatt, amittől – ha egyáltalán volt a lábukon ilyesmi – a vászon vagy bőr cipők hamar átáztak. Logikusan adódott tehát, hogy a cipőjüket egy kevésbé átázó anyagból, például fából kell készíteniük.

Egy mai holland facipő-kereskedésben a legkülönbözőbb színű és mintájú klumpák közül válogathatunk

A legrégebbi facipő 1230-ból való. Ezt 1979-ben találták meg Amsterdam belvárosában. Egy másik, antik facipőre 1990-ben találtak rá, a rotterdami Rotte-folyó bezárására épített gáton. Mindkét facipő égerfából készült. A 18. századtól a gépek is korszerűsödtek, így ipari méretűvé fejlődhetett a facipő-gyártás. És bár a háborúk idején visszaesett a termelés, 1976-ban pl. 3 millió pár klumpát készítettek a mesteremberek.

Hollandia mellett még Japánban kapott kiemelt szerepet a facipő. Itt a gésák, vagyis a művelt, művészetekben és irodalomban is jártas, de alapvetően a férfiak szórakoztatására alkalmazott nők téli viselete volt a magasított facipő, japán nyelven a geta.

Facipőket Magyarországon is gyártanak, már csak azért is, mert a fatalp a lúdtalp ellen is hasznos. Nálunk a klumpák talpa bükkből és fűzből is készülhet, bőr felsőrészel. Egy időben divat volt a fatalpú gyógypapucs is, amelynek szintén bőr volt a pántja. A fatalpú papucsok azonban inkább a nyaraláshoz jók, a kertben vagy a vízpartokon jelentenek kényelmes viseletet.

Egy kiegészítő kellék: a kalocsni

Ahol csak átmenetileg kell sok esőre számítani, ott a bőrcipőket egy időben a kalocsni vagy kalocsni nevű alkalmazhatósággal védtek meg az átázástól. Ez egy gumipapucs volt, amelyet a bőrcipőre lehetett ráhúzni, és többnyire egy keresztben futó pánttal rögzíteni. A neve a francia galoche szóból ered, amely valószínűleg a német-bajor-osztrák die Galotschen, ill. ennek irodalmias formája, a die Galosche közvetítésével került hozzánk.

Gumicszímának nevezzük a kalocsni mai utódját

Kezdetben csak a kerti munkákhoz alkalmazták, de később városi használatra is elterjedt. Jó szolgálatot tett olyankor, amikor például színházba mentek az emberek, de nem szerettek volna egész este átázott cipőben ülni. Tűsarkú cipőre persze nem lehetett felhúzni, de azzal kísérleteztek egy időben, hogy a kissé vastagabb emelt sarkakhoz is készítsenek sárcipőt. Sajnos azonban ezek a sarkuknál nagyon hamar kilyukadtak. Később pedig a korszerű vízálló anyagok használata illetve a bőrök kikészítésének korszerűsödése feleslegessé tette a kalocsnit. Így ma már ilyesmit csak sajátos munkafolyamatokban kell használniuk az embereknek, ezért ha kalocsnit akarunk venni, akkor a munkavédelmi eszközöket árusító boltokba kell mennünk.

Abszolút

- Mi az abszolút abszolút?
- Két oroszlán megy a sivatagban és az első megy hátul...

Ki az abszolút kancsal?
- Akinek síráskor a hátán folynak végig a könnyei.

- Mi az abszolút borzasztó?
- Ha az ember veszekedni akar, de nincs kivel.

- Ki az abszolút sovány?
- Akinek még a gondolata is látszik.

- Mi az abszolút felkapott cikk?
- Szélben a szoknya.

- Ki az abszolút örökzöld énekes?
- Fenyő Miklós.

- Ki az abszolút diplomata?
- Aki úgy el tud küldeni a fénebe, hogy alig várod az indulást.

- Ki az abszolút optimista?
- Az a férj, aki a feleségét a pláza előtt járó motorral várja.

- Ki az abszolút főnök?
- Aki az akasztott embertől megkérdezi, hogy: „lógunk, lógunk?”

- Mi az abszolút tragédia?
- Amikor a tisztavirágnak peches napja van.

- Mikor van abszolút hideg?
- Amikor a műfogsor vacog a pohárban.

- Melyik az abszolút keskeny folyó?
- Amelyiknek csak egy partja van.

- Ki az abszolút szegény?
- Akinek még az aranyere is rézből van.

- Mi az abszolút semmi?
- Egy léggömb, meghámozva.

Ki az abszolút alacsony?
- Aki a szőnyeg szélén ülve lóbálja a lábát!

- Ki az abszolút lusta lovag?
- Aki felmenteti magát a lovagi torna alól.

- Ki az abszolút hidegvérű?
- Aki kijön egy lángoló házból, szájában cigivel, és még tüzet is kér.

- Mi az abszolút lehetetlen?
- Tenger fenekére bugyit húzni.

- Ki az abszolút alacsony?
- Aki székre áll, hogy elérje a saját fejét.

- Ki az abszolút csúnya?
- Akinek kiskorában csontot kötöttek a nyakába, hogy legalább a kutya játsszon vele.

- Ki az abszolút hiú horgász?
- Aki kizárólag tükörpontyra horgászik.

- Milyen az abszolút vékony talpú cipő?
- Amiben ha rálépsz egy pénzérmére, meg tudod mondani, hogy fej vagy írás!

- Mi az abszolút szemérem?
- Ha valaki úgy süti le a szemét, hogy az odakozmál.

- Mi az abszolút kaktuszhamisítvány?
- A cserépbé ültetett sündisznó.

- Ki az abszolút bizalmatlan?
- Aki minden kézfogás után megszámolja, hogy megvannak-e még az ujjai.

- Mi az abszolút rémület?
- Amitől a paróka is égnek mered.

- Ki az abszolút előzékeny?
- Aki a széktől is bocsánatot kér, ha a lábára lép.

- Ki az abszolút nagyképű?
- Aki azt hiszi, hogy okosabb nálam.

- Ki az abszolút sovány?
- Aki becsukja a szemét és felreped a hátán a bőr.

- Mi az abszolút kitolás?
- Struccot megijeszteni a beton fölött.

Mi az abszolút gond?
- Amitől még a paróka is megőszül.

- Mi az abszolút nehéz?
- Egy télen született gyereknek megmagyarázni, hogy őt is a golya hozta!

- Ki az abszolút paraszt?
- Akinek már az óvodában is szalonna volt a jele.

- Ki az abszolút alacsony?
- Aki csak sámliról lát be a szekrény alá.

- Ki az abszolút kövér?
- Aki ha elviszi a ruháját a mosodába, azt mondják neki, hogy ejtőernyőt nem mosunk.

- Mi az abszolút nagyképűség?
- Ha egy giliszta azt mondja, hogy pecázni megy.

- Mi az abszolút köd?
- Amikor a rendőr a jelzőlámpa tetejéről kiabálja a színeket.

- Ki az abszolút szerencsétlen?
- Aki beleesik a WC-be és a lehúzóba kapaszkodik!

- Mi az abszolút udvariasság?
- Aki a fáradt olajat is helytel kínálja.

A hét vicce

Mehemed

- **Mit iszol?**
- **Mehemed tejet.**
- **Az meg milyen?**
- **Sosem látott tehenet.**

- Ki az abszolút előzékeny?
- Aki a szekrényajtón is kopog mielőtt kinyitja.

- Mi az abszolút lehetetlen?
- Veterán kamikaze találkozó.

- Mi az abszolút pech?
- Zuhanó repülőgépről süllyedő hajóra esni.

- Mi az abszolút lehetetlen?
- Hogy két kopasz hajbakapjon.

- Ki az abszolút sovány?
- Aki magában beszél és kihaltatszik.

- Ki az abszolút előzékeny?
- Aki a WC-ajtón kifelé is kopogtat.

- Mi az abszolút üres könyv?
- Az íratlan szabályok könyve!

- Ki az abszolút peches?
- Aki magába roskad és mellé esik.

- Ki az abszolút türelmes?
- Aki addig simogatja a vasmacskát, amíg az el nem kezd dorombolni.

- Ki az abszolút ikszlábú?
- Aki csak két lavórban tud lábat mosni.

- Ki az abszolút rendőr?
- Aki letartóztatja a lopótököt és a gyilkos galócat.

ÉS MOST GONDOLKOZZUNK!

Fia-borja

Péternek két gyereke van, és tudjuk, hogy legalább egyik fiú. Mennyi a valószínűsége annak, hogy mindkettő fiú legyen? (Feltételezzük, hogy egy gyerek születésekor egyforma az esélye annak, hogy az fiú legyen vagy lány.)

Az öreg arab végrendelete

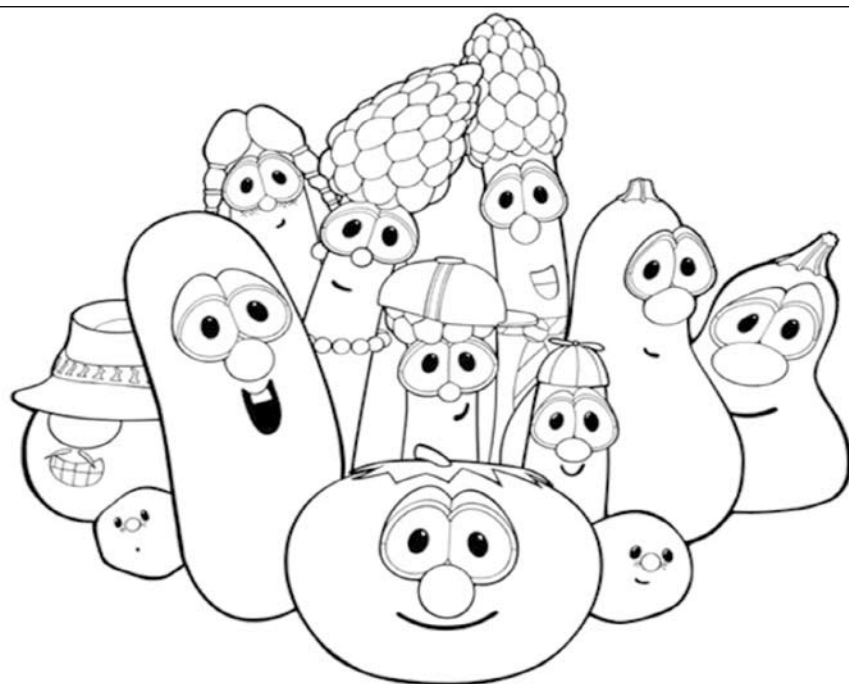
Meghalt az öreg arab. Végrendelete szerint a két fia közül az öröklí mesés vagyonát, amelyikük tevéje egy verseny során lassabban ér a legközelebbi oázisig. A végrendelet felolvasása után a két fiú tevére pattant, és gyors iramban elindult az oázis felé. Miért?

Betűk elrejtve

Az alábbi szavakat kell megkeresni az ábrában, méghozzá nyolc irányban. Vízszintesen balról jobbra és jobbról balra, függőlegesen fentről lefelé és lentől fölfelé, valamint átlósan négy irányban. A megmaradó, le nem húzott betűket fentről lefelé, balról jobbra összeolvasva áll össze a rejtvény megfejtése.

S	Z	A	K	Á	C	S	I	F	L	Y	É	L	Ó	R	U	M
Z	Á	I	D	A	K	A	Z	S	L	E	L	L	Ó	A	B	
O	Y	L	P	O	É	N	É	Í	G	S	T	O	Á	M	A	M
R	G	Ú	A	A	E	C	Z	I	N	É	Ő	E	K	A	G	O
Í	Á	J	T	T	N	D	G	A	Á	L	D	Á	S	I	É	C
T	R	Z	A	E	U	T	I	T	R	E	E	Ó	Ú	C	S	R
Á	T	R	B	L	X	E	V	Ő	T	V	P	L	D	L	E	M
S	A	P	R	Ó	K	A	B	I	S	Í	E	I	K	Z	L	N
G	T	A	T	Ú	R	U	S	Z	I	T	L	T	E	Ő	E	T
S	A	S	O	R	R	E	A	P	R	Á	Ü	G	T	Ő	F	L

áldás, alku, apróka, árpa, átívelés, átvarr, bencés, beutalás, comb, dúskáló, ecsetel, elszakad, feleség, garat, ideoda, istráng, júlia, lórum, napi, öklel, örlő, poén, rezeg, római, saab, sasorr, sikoly, szakácsi, színlel, szorítás, texas, tise, trágyáz, ülepedő, vett

Színezz!

KVÍZ

Tudod-e?

Mikor találták fel a stopperórát?

1. 1640
2. 1880
3. 1910

Mit jelent az indirekt?

1. szándékos
2. közvetett
3. kifogásolható

Hol született Csáth Géza?

1. Zombor,
2. Szabadka
3. Újvidék

Hova látogat idén június elején Ferenc pápa?

1. Felvidékre
2. Délvidékre
3. Székelyföldre

Melyik nem olasz étel?

1. croissant
2. lasanga
3. tiramisu

KERESD A KAKUKKTOJÁST!

Melyik lóg ki a sorból?

a) hóvirág	d) jégkorong
rózsa	vízilabda
jácint	strandröplabda
b) pástétom	e) Duna
kolbász	Morava
sajt	Tisza
c) piros	
zöld	
kék	

Próbáld helyesen végigmondani!

Heves Ferenc: Bolondos dolog

Otthonom Kondoros, Porondon dolgozom: korongot dobok, s olykor dobolok. Csoportot toborzok, sokszor bolyongok. Most Dorogon volt dolgom, hol koros rokonom Zsoldos Kolos boltos kosztolt. Kosztom rossz volt, gyomrom korgott s korcs komondorom, Lompos, nyolc fontot fogyott. Kondoros lombos, Dorog dombos, homokos, kormos, homlokom poros, orrom ott folyton lobos volt. Otthon jobb! Ott bor csorog, Dorogon bor s korom gomolyog, gonosz rokonom folyton dohog. Komor sors!

(Megoldás: Fia-borja: A következő négy lehetőség van két gyerek esetén, elsőszülöttség szerint rendezve: fiú-fiú, fiú-lány, lány-fiú, lány-lány. Ebből esetünkben az utolsó nem lehet érvényes. A másik három lehetőségből az egyiknek a valószínűsége: 100%-nak az egyharmada, tehát kb. 33%. Az öreg arab végrendelete: Mindkettő a másik tevéjén ül. Tudod-e?: 1. 1880, 2. közvetett, 3. szabadka, 4. Székelyföldre, 5. croissant Keresd a kakukktojást: rózsa (több okból is, pl. nem hagymás), sajtt (tejtermék és nem hústermék), piros (meleg szin, a másik kettő hideg), jégkorong (téli sport), Morava, mert nem érinti Vajdaságot).

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Idei negyedik számunk nyereménykérdése sem bizonyult túl fogasnak, nyilván azért, mert bele-belenéztek a híradásokba, és könnyen felismeritek az Amerikai Egyesült Államok jelenlegi elnökét. Donald Trump egy jéghegy csúcsáról néz vissza ránk, ám olyan természetességgel, mintha tényleg ott lenne. Ő az egyesült államok 45. elnöke, ezenkívül sikeres üzletember, politikus és médiaszemélyiség; 2017 óta tölti be az államfői tisztséget. Felesége, Melánia Szlovéniából származik. A helyes megfejtők közül a szerencse a **szenttamási Szőlősi Annára**, a **J. J. Zmaj iskola hetedikésére** mosolygott. Könyvjutalmát a jövő hónap elején postázzuk.

Játékunk folytatódik. Jól néztek meg e heti számunk nyereménykérdését! Felismered-e a két jókedvű, viháncoló fiatalembert? Ha igen, küldd be mindkettőjük nevét. Ne sokat tétovázz, válaszodat küldd el mielőbb címünkre, és ajándékkönyvet nyerhetsz! Megfejtéseket február 26-ig várjuk. Levélcímünk változatlan: Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad, e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs

Kérjük, a nevetek mellett tüntessétek fel iskolátok nevét, az osztályt és a lakcímet is!

ÜRMÉNYHÁZA

X. evangelizációs szavalóverseny

Az Ürményházi Ifjúsági Klub és a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete pályázatot hirdet a X. evangelizációs szavalóversenyen való részvételre, amelyet 2019. április 27-én tartanak Ürményházán, a Szent Anna-tempomban.

A résztvevők három korosztályban pályázhatnak:

- alsó tagozatos korcsoport, 1-5. osztály
- felső tagozatos korcsoport, 5-8. osztály
- középiskolások korcsoportja

Az evangelizációs szavalóverseny ökumenikus jellegű, amelyre iskolák, művelődési egyesületek, gyülekezetek, cserkészcsapatok, hittan csoportok jelentkezését várjuk - korcsoportonként egy-egy szavalóval. A szavalóversenyre magyar költők vallásos, hithez kötődő, 3-4 percnél nem hosszabb verseivel várjuk a pályázókat.

A benevezéseket a képviselt szervezet, a felkészítő és a fellépő

nevével és korcsoportjával, valamint a vers szerzőjének és címének megjelölésével 2019. április 20-ig várják a következő címre: Ürményházi Ifjúsági Klub, 26363 Ürményháza, Dózsa György utca 94., e-mail: violalujza54@gmail.com

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

XXXIV. Szólj, síp, szólj! népzenei vetélkedő

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesületének népzenei szakosztálya és az Újvidéki Rádió harmincnegyedik alkalommal hirdeti meg az általános iskolások népzenei vetélkedőjét. A jelentkezők különböző kategóriákban és korcsoportokban versenyezhetnek. Három-öt perces műsorral léphetnek föl, a csoportok létszáma nem haladhatja meg a tizenötöt. A táncmuzikális zenekarok mintájára alakult együtteseknél az átlagélet-

kor számát. A vetélkedőről készült hangfelvételt az Újvidéki Rádió különböző műsoraiban is mutatja.

A vetélkedőt 2019. március 30-án tartják az Újvidéki Rádióban. Jelentkezési határidő: 2019. március 1. A benevezéseket a következő e-mail címre kell küldeni: szabogabriella848@gmail.com vagy postai úton az Újvidéki Rádió, Ignjat Pavlas u. 3., 21 000 Novi Sad címen. A borítékra írják rá: 34. Szólj, síp, szólj! A jelentkezési lapon kér-

jük feltüntetni a következőket: név, lakcím, telefon, település irányítószámmal, iskola vagy művelődési egyesület neve, osztály, a felkészítő neve, az összeállítás címe, táji meghatározása és időtartama, énekes vagy hangszeres kategória, hangszer, csoportok esetén a tagok száma. A jelentkezési lap a VMPE honlapjáról is letölthető.

Bővebb tájékoztatás a 064-81-95-216-os mobiltelefonon kapható Szabó Gabriellánál.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

Vajdasági magyar gyermeklap

- Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó és Nyomdaipari Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ A kft. igazgatója: **Ökrész Rozália** ■ A Magyar Szó napilap főszerkesztője: **Varjú Márta** ■ A Jó Pajtás hetilap és a Mézeskalács havilap felelős szerkesztője: **Nagy Magdolna** ■ Tördelés és grafikai szerkesztés: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Tóth Eszter** ■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem őrünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készül a Magyar Szó Kft. FORUM Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs